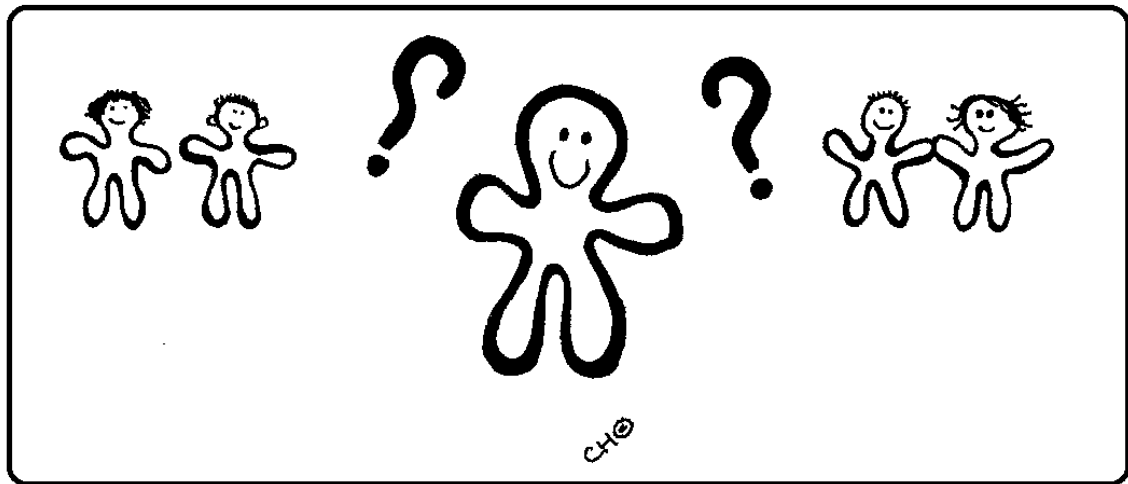

Besluitvorming en het beëindigen van pleeggezinplaatsingen.

Dossieronderzoek Bureaus Jeugdzorg.

Kim Dankaat (0850071)

*Masterscriptie Pedagogische Wetenschappen, Universiteit Leiden
afdeling Orthopedagogiek.*

Begeleiders: Dhr. Dr. P.M. van den Bergh & Mw. Dr. A.M. Weterings

November 2011

Universiteit Leiden

Voorwoord

Daar ligt hij dan: mijn masterthesis. Het resultaat van een jaar lang hard werken. Toen ik een jaar geleden het thema ‘pleegzorg’ zag staan bij de onderwerpen voor de masterthesen was ik meteen overtuigd; dit moest mijn onderwerp worden. Naast mijn studie heb ik de afgelopen jaren gewerkt als gezinsvoogd. Hierdoor ben ik veelvuldig in aanraking gekomen met pleegkinderen en pleegzorg. Dit heeft het voor mij extra interessant gemaakt om aan dit onderzoek mee te werken. Ik heb regelmatig koppelingen kunnen maken tussen wetenschappelijk onderzoek en de dagelijkse praktijk van pleegzorg, waardoor ik met nog meer plezier aan dit onderzoek heb kunnen werken. Hopelijk levert deze thesis een bijdrage aan de liefdevolle, maar ook zo ingewikkelde wereld van de pleegzorg.

Langs deze weg wil ik iedereen bedanken die in meer of mindere mate een bijdrage heeft geleverd aan het tot stand komen van deze thesis. Allereerst de medewerkers van Bureau Jeugdzorg Rotterdam, Bureau Jeugdzorg Eindhoven en Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam voor het beschikbaar stellen van hun cliëntdossiers. Hopelijk dat de resultaten uit dit onderzoek een bijdrage kunnen leveren aan hun moeilijke, maar prachtige vak. Daarnaast mijn medestudenten voor het (mede) verzamelen van de data. Ook wil ik Cynthia bedanken voor haar creatieve bijdrage aan het voorblad van mijn thesis. Tevens wil ik graag mijn begeleiders bedanken; mevr. Tonny Weterings en dhr. Peter van den Bergh. Hun hart voor pleegzorg was gedurende het werken aan dit project altijd sterk aanwezig. Ik heb genoten van de uitvoerige discussies, waarbij regelmatig een uitstapje naar de praktijk werd gemaakt. Tot slot wil ik mijn familie en in het bijzonder mijn vriend Paul bedanken voor hun steun en vertrouwen in de afgelopen studiejaren.

Kim Dankaart

Tilburg, november 2011.

Samenvatting

Het terugplaatsen van pleegkinderen naar hun gezin van herkomst verloopt niet altijd positief. Ongeveer één derde van deze kinderen wordt na terugplaatsing opnieuw uit huis geplaatst. Het opnieuw uit huis plaatsen van kinderen kan negatieve gevolgen hebben voor hun ontwikkeling. Besluitvorming speelt een cruciale rol bij het wel of niet terugplaatsen van kinderen naar hun gezin van herkomst. In dit onderzoek is aan de hand van de gegevens uit 130 cliëntdossiers bij Bureau Jeugdzorg Rotterdam, Eindhoven en Amsterdam de besluitvorming rondom het terugplaatsen van pleegkinderen geanalyseerd. Uit de resultaten komt naar voren dat zowel aan een uithuisplaatsing als aan een terugplaatsing hoofdzakelijk ouder- en gezinsfactoren ten grondslag liggen. Kindfactoren en daarmee ook de interactie tussen de ouder(s) en het kind spelen slechts een zeer beperkte rol in de besluitvorming. Ook is er sprake van verschillen tussen de criteria die verschillende Bureaus Jeugdzorg in den landen hanteren. Daarnaast blijkt dat kinderen die, na terugplaatsing, opnieuw uit huis geplaatst worden relatief korter in hun eerste pleeggezin hebben gewoond, dan kinderen die niet opnieuw uit huis geplaatst worden. Ook blijkt dat kinderen die bij één ouder teruggeplaatst zijn, gemiddeld vaker uit huis geplaatst worden, dan kinderen die teruggeplaatst zijn bij hun beide ouders. Tevens blijkt dat wanneer een gezinsvoogd twijfelt over het terugplaatsen van het kind dit een negatieve invloed heeft op het totaal aantal keren dat het kind uit huis wordt geplaatst in zijn leven. Tenslotte blijkt het toetsen van terugplaatsingen door de Raad voor de Kinderbescherming (nog steeds) onvoldoende te verlopen. De Raad voor de Kinderbescherming heeft in dit onderzoek slechts bij 34% het besluit tot terugplaatsing getoetst. Deze toetsing vond in 77% van de gevallen achteraf plaats, waardoor het risico op onzorgvuldig terugplaatsen van kinderen aanwezig blijft.

Inhoudsopgave

Voorwoord	i
Samenvatting	ii
Inhoudsopgave.....	iii
1. Theoretisch kader.....	1
1.1 Inleiding.....	1
1.2 Uithuisplaatsing	2
1.3 Terugplaatsing; een gunstige oplossing?	5
1.4 Besluitvorming	7
1.5 Resultaten van terugplaatsing	10
2. Onderzoeksopzet	13
2.1 Vraagstelling.....	13
2.2 Procedure	13
2.3 Onderzoeksgroep	15
2.4 Data-analyse	16
3. Resultaten.....	18
3.1 Samenstelling onderzoeksgroep	18
3.1.1 Onderzoeksgroep	18
3.1.2 Verloop plaatsing en terugplaatsing.....	20
3.2 Criteria uithuisplaatsing en terugplaatsing	21
3.2.1 Criteria uithuisplaatsing.....	21
3.2.2 Criteria terugplaatsing	22
3.2.3 Is er sprake van overlap van de criteria?	24
3.3 Verschillen tussen de Bureaus Jeugdzorg.....	24
3.3.1 Criteria uithuisplaatsing.....	24
3.3.2 Criteria terugplaatsing	25
3.4 Visie Bureau Jeugdzorg.....	26
3.4.1 Verschil aantal uithuisplaatsingen	26
3.5 Toetsing terugplaatsing door Raad voor de Kinderbescherming	27
3.5.1 Verschil aantal uithuisplaatsingen	28
3.5.2 Voorspellende factoren in de besluitvorming	28
4. Conclusie en discussie	30

4.1 Samenvatting onderzoeksresultaten.....	30
4.1.1 <i>Verloop plaatsing en terugplaatsing</i>	30
4.1.2 <i>Criteria uithuisplaatsing en terugplaatsing</i>	32
4.1.3 <i>Verschillen tussen diverse Bureaus Jeugdzorg</i>	33
4.1.4 <i>Toetsing Raad voor de Kinderbescherming</i>	34
4.1.5 <i>Visie & besluitvorming Bureau Jeugdzorg</i>	34
4.2 Beperking van dit onderzoek.....	35
4.3 Aanbevelingen voor de praktijk.....	36
4.4 Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek	37
Literatuurlijst	39
Bijlagen.....	44
Bijlage I: Format dossieronderzoek pleeggezinplaatsingen 2011	44
Bijlage II: Extra analyses ‘verschil in totaal aantal uithuisplaatsingen’	64
Bijlage III: Toetsen geschiktheid model logistische regressieanalyse	66

1. Theoretisch kader

1.1. Inleiding

In 2009 verbleven in Nederland 23.335 kinderen in een pleeggezin. Tweederde van deze kinderen woont in een pleeggezin, omdat de Kinderrechter een kindbeschermingsmaatregel en een uithuisplaatsing heeft uitgesproken (Pleegzorg Nederland, 2009). Een ondertoezichtstelling kan worden uitgesproken door de Kinderrechter wanneer; *“een minderjarige zo opgroeit dat zijn zedelijke of geestelijke belangen, of zijn gezondheid ernstig worden bedreigd en andere middelen ter afwending van deze bedreiging hebben gefaald of, naar is te voorzien, zullen falen.* (art. 1:254 BW). Wanneer een kind uit huis geplaatst wordt binnen een ondertoezichtstelling is dit van tijdelijke aard. Een uithuisplaatsing heeft namelijk als doel de thuissituatie zodanig te verbeteren dat het mogelijk is voor het kind om weer thuis te gaan wonen (Bouw & van Dijk 2002). Ongeveer de helft van alle kinderen die in een pleeggezin verblijven, worden op enig moment teruggeplaatst naar hun gezin van herkomst (Wulczyn, 2004).

Het terugplaatsen van kinderen na een pleeggezinplaatsing verloopt niet altijd positief. Uit internationaal onderzoek blijkt dat van de kinderen die teruggeplaatst¹ worden er tussen de 14% en de 43% binnen 12 tot 24 maanden opnieuw uit huis geplaatst² worden (Wells & Guo, 1999; Terling, 1999; Wulczyn, 2004; Kimberlin, Anthony & Austin, 2009; Vanderfaellie & Van Holen, 2010). In Nederland vond Moene (2011) dat 38% van de uit huis geplaatste kinderen uit haar onderzoek reeds eerder uit huis geplaatst waren geweest.

Het opnieuw uit huis plaatsen van een kind is nadelig voor zijn ontwikkeling, met name voor baby's en peuters (tot 3 jaar). Veiligheid, stabiliteit en continuïteit zijn daarbij cruciaal voor de ontwikkeling van baby's en peuters, vanwege hun extreme kwetsbaarheid en hun ontwikkelingsstadium (Frame, Berrick & Brodowski, 2000; Kimberlin, Anthony & Austin, 2009). Iedere verandering van verblijfplaats en daarmee samenhangend een verandering van primaire opvoeder kan schadelijk zijn voor de ontwikkeling van een kind (BASSC, 2008; Strijker, Knorth & Knot-Dickscheit, 2008). Kinderen hebben continuïteit nodig in de relatie met hun primaire opvoeder. Wanneer primaire opvoeders elkaar zeer

¹ Met het terugplaatsen van een pleegkind wordt bedoeld het thuisplaatsen van een pleegkind, nadat deze een periode in een pleeggezin heeft verbleven.

² Met het opnieuw uit huis plaatsen van een pleegkind wordt bedoeld dat een pleegkind in het verleden tijdelijk niet thuis heeft gewoond, waarna het terug thuis is gaan wonen en vervolgens nu opnieuw niet thuis woont.

regelmatig afwisselen, kan het kind zijn vertrouwen in de toegankelijkheid van een gehechtheidsfiguur verliezen (IJzendoorn, 2010) en wordt de omgeving onvoorspelbaar en chaotisch voor het kind (Vanderfaellie & Van Holen, 2010). Deze wisselingen van gehechtheidsfiguur, met name gedurende de eerste drie levensjaren, kunnen leiden tot problemen in het vermogen betekenisvolle relaties met anderen aan te kunnen gaan (BASSC, 2008; Strijker, Knorth & Knot-Dickscheit, 2008). Hierdoor kan de algehele ontwikkeling van het kind uiteindelijk stagneren (Vanderfaellie & Van Holen, 2010). Ook het snelle tempo waarop de lichamelijke, cognitieve en emotionele ontwikkeling van baby's en peuters verloopt, maakt hen extra kwetsbaar (Frame, Berrick & Brodowski, 2000).

Er is nog maar weinig bekend over de aard van geslaagde en mislukte terugplaatsingen, in het bijzonder bij kinderen tot één jaar oud (Frame, et al., 2000). Om het aantal herhaalde uithuisplaatsingen te kunnen verminderen is het noodzakelijk om de factoren die samenhangen met geslaagde en mislukte terugplaatsingen bij kinderen en ouders in kaart te brengen (Kimberlin, et al., 2009). Frame en anderen (2000) stellen dat het in kaart brengen van kenmerken die een herhaalde uithuisplaatsing voorspellen de besluitvorming kan verbeteren. Besluitvorming speelt een cruciale rol bij het wel of niet terugplaatsen van pleegkinderen. Er bestaan tot op heden nog veel verschillen in besluitvorming (Bouw & van Dijk, 2002; Van den Bergh & Weterings, 2007; Arad-Davidzon & Benbenishty, 2008). Daarnaast worden nog steeds niet alle beslissingen tot terugplaatsing vooraf getoetst door de Raad voor de Kinderbescherming, waardoor het risico op een foutieve inschatting ten aanzien van de veiligheid van het kind bij een terugplaatsing blijft bestaan (Inspectie Jeugdzorg, 2010).

In dit onderzoek staat de besluitvorming rondom een terugplaatsing van een pleegkind centraal. Er wordt onderzocht welke criteria gehanteerd worden bij het terugplaatsen van een pleegkind naar zijn gezin van herkomst. Daarbij wordt gekeken of er verschillen bestaan tussen verschillende vestigingen van Bureaus Jeugdzorg in den landen. Ook wordt de rol van de toetsende taak van de Raad voor de Kinderbescherming in de besluitvorming onderzocht. De centrale onderzoeksvraag die in het onderhavige onderzoek aanbod komt luidt: Welke factoren spelen een rol bij de besluitvorming rondom een terugplaatsing van een kind naar het gezin van herkomst binnen een ondertoezichtstelling.

1.2. Uithuisplaatsing

Een uithuisplaatsing is een ingrijpende gebeurtenis in het leven van zowel het kind als zijn ouders, waarvoor zorgvuldige besluitvorming van essentieel belang is. Vooral

opvoedingssituaties en gezinsinteracties die door hulpverleners als inadequaaf beoordeeld worden, zijn een reden voor een uithuisplaatsing (van Dam & ten Haaf, 1999; Van den Bergh & Weterings, 2010^a).

Over het algemeen ligt de aanleiding voor een uithuisplaatsing van een kind bij het disfunctioneren van de ouders. Het gedrag van het kind is meestal niet de aanleiding voor de uithuisplaatsing. De meest voorkomende reden om een kind uit huis te plaatsen is verwaarlozing van het kind. Deze verwaarlozing kan plaatsvinden op zowel affectief als pedagogisch vlak. Ook wordt pedagogische onmacht van een of beide ouders of psychische problematiek bij met name de moeder regelmatig als reden voor een uithuisplaatsing genoemd (van Dam & ten Haaf, 1999; Van den Bergh & Weterings, 2007; Van den Bergh & Weterings, 2010^a). Daarnaast spelen de volgende ouderfactoren een rol bij een beslissing tot uithuisplaatsing; ernstige mishandeling van het kind, pedagogische onmogelijkheden van de ouder(s), met name de moeder, gezinsconflicten, die al dan niet gepaard gaan met huiselijk geweld en problematische gezinsrelaties (van Dam & ten Haaf, 1999; Van den Bergh & Weterings, 2010^a). Uit recent Deens onderzoek blijkt dat de factoren die samenhangen met de moeder een grotere invloed hebben op de kans om als kind uit huis geplaatst te worden, dan factoren die samenhangen met de vader (Ejmaes, Ejmaes & Frederiksen, 2011).

Slechts enkele kindfactoren spelen een rol bij een beslissing tot uithuisplaatsing. Het kind loopt een grotere kans uit huis geplaatst te worden, wanneer er sprake is van gedragsproblemen of emotionele problemen bij het kind. Daarnaast speelt de leeftijd van een kind een rol; hoe ouder het kind is, hoe hoger de kans dat het kind uit huis geplaatst zal worden (van Dam & ten Haaf, 1999).

Naast de ouderfactoren en de kindfactoren zijn er nog andere factoren die van invloed zijn op een beslissing tot uithuisplaatsing. Hierbij gaat het om de verhouding tussen draaglast en draagkracht van het gezin, de effectiviteit van de eerder ingezette hulpverlening en de werkbaarheid van het gezinssysteem. Onder weerbaarheid van het gezinssysteem verstaat men onder andere de mate van veiligheid in het gezin, de motivatie van de diverse gezinsleden en de veranderingsmogelijkheden van het gezin (van Dam & ten Haaf, 1999; Van den Bergh & Weterings, 2010^a). Van den Bergh & Weterings (2010^a) hebben in hun dossieronderzoek bij twee Bureaus Jeugdzorg onderscheid gemaakt tussen gezinsfunctioneren, vader functioneren, moeder functioneren en kind functioneren die een rol spelen in de besluitvorming rondom een uithuisplaatsing. Uit hun onderzoek blijkt dat de kinderen bij deze twee Bureaus Jeugdzorg bij gemiddeld 4,2 factoren uit huis worden geplaatst. Hoe de weging van de betreffende factoren plaatsvindt, hangt sterk af van de individuele hulpverlener. In diverse onderzoeken worden er

verschillen in beoordeling van probleemsituaties geconstateerd. Wanneer aan diverse hulpverleners eenzelfde probleembeschrijving wordt voorgelegd, is er slechts sprake van een geringe mate van overeenstemming over de noodzaak van een uithuisplaatsing tussen de betreffende hulpverleners (van Dam & ten Haaf, 1999; Arad-Davidzon & Benbenishty, 2008; Crea, 2010).

Wanneer een kind binnen een ondertoezichtstelling uit huis geplaatst wordt, is de taak van Bureau Jeugdzorg om te onderzoeken of het kind, na enige tijd, weer terug thuis kan gaan wonen bij zijn ouder(s). Gedurende een uithuisplaatsing kan een kind in een pleeggezin verblijven (Maaskant, 2007). De duur van de uithuisplaatsing is niet onbeperkt, want in de wet op de ondertoezichtstelling staat vermeld dat een uithuisplaatsing binnen een afzienbare termijn³ moet worden beëindigd (Van den Bergh & Weterings, 2007). Er is echter nog maar weinig bekend over de besluitvorming rondom een terugplaatsing en het proces van terugkeer naar het gezin van herkomst (Wulczyn, 2004). Biehal (2007) typeert het zelfs als een verwaarloosd gebied in de jeugdhulpverlening in Groot Brittannië. Sommige auteurs vinden dit zorgwekkend, aangezien ongeveer de helft van alle kinderen die in een pleeggezin verblijven vroeg of laat weer terugkeren naar hun gezin van herkomst (Wulczyn, 2004; Taussig, Clyman & Landsverk, 2001). In Nederland is er wel onderzoek verricht naar terugplaatsingstrajecten en welke voorwaarden hierbij aan ouders worden gesteld. Van den Bergh & Weterings (2007) stellen dat intensieve contacten tussen de ouder en het kind in combinatie met intensieve begeleiding van deze contacten noodzakelijk zijn gedurende een uithuisplaatsing. Door deze contacten en de begeleiding direct na een uithuisplaatsing op te starten kan binnen een half jaar worden nagegaan of dat de ouder weer zelf zijn kind kan opvoeden. Dit kan worden getoetst aan de hand van vooraf opgestelde criteria, waarbij gebruik kan worden gemaakt van het Pedagogisch SignaleringsInstrumentarium⁴.

³ Het doel van een uithuisplaatsing binnen een ondertoezichtstelling is om de ouder te ondersteunen bij het zoveel mogelijk terugkrijgen van de verantwoordelijkheid voor de verzorging en de opvoeding van zijn kind. Er worden door de wet geen beperkingen gesteld aan het verlengen van een uithuisplaatsing, waardoor deze oneindig lang kan duren. Als er binnen een ondertoezichtstelling niet langer gewerkt wordt naar een terugplaatsing, dient Bureau Jeugdzorg te overwegen of een verderstreckende maatregel wellicht op zijn plaats zou zijn. Bureau Jeugdzorg kan, na een uithuisplaatsing van een aaneengesloten periode van anderhalf jaar, de Raad voor de Kinderbescherming verzoeken onderzoek te verrichten naar een verderstreckende maatregel.

⁴ Het Pedagogisch Signaleringsinstrumentarium is ontwikkeld om informatie te verzamelen over protectieve en risicofactoren bij het kind en zijn (pleeg)ouders, die het ontstaan van een hechtings- en opvoedingsrelatie tussen het kind en zijn (pleeg)ouders kunnen beïnvloeden.

1.3. Terugplaatsing; een gunstige oplossing?

Een uithuisplaatsing binnen een ondertoezichtstelling heeft dus onder andere als doel toe te werken naar een terugplaatsing van het (pleeg)kind (Boer, 2008; Wulczyn, 2004). Aan deze doelstelling liggen zowel juridische, beleidsmatige als ontwikkelingspsychologische argumenten ten grondslag. Er is echter nauwelijks wetenschappelijke onderbouwing voor deze argumenten (Taussig, et al., 2001; Wulczyn, 2004; Biehal, 2007). Toch is dit gedachtegoed terug te vinden in zowel de wetgeving, de beleidsvoering als de praktijk van de besluitvorming rondom een terugplaatsing (Wulczyn, 2004).

In verschillende landen, waaronder de Verenigde Staten en Groot Brittannië, is in de wetgeving opgenomen dat instanties verplicht zijn om (pleeg)kinderen terug te plaatsen bij hun ouders wanneer dit op enig moment⁵ mogelijk is (Taussig, et al., 2001; Lau, Litrownik, Newton & Landsverk, 2003; Wulczyn, 2004; Biehal 2007). Deze wetgeving vindt haar oorsprong in de jaren 70 en 80. De aanleiding voor deze ontwikkeling in de wetgeving was het toenemende aantal kinderen dat in pleeggezinnen werd geplaatst. Het doel van deze wetgeving was dan ook het verminderen van het aantal kinderen in pleeggezinnen en daarnaast het verkorten van de duur van de tijdelijke plaatsingen en het sneller overgaan tot adoptie bij permanente plaatsingen (Wells & Guo, 1999; Taussig, et al., 2001). Dit heeft geleid tot jeugdzorgbeleid dat gericht is op het realiseren van terugplaatsingen (Taussig, et al., 2001; Lau, et al., 2003; Wulczyn, 2004).

Ook is in verschillende landen, waaronder de Verenigde Staten en Nederland, in de wetgeving opgenomen dat ouders het fundamentele recht hebben de zorg, bewaking en controle over hun kinderen uit te voeren. Totdat anders bewezen wordt moet er vanuit gegaan worden dat ouders handelen in het belang van hun kinderen. De staat kan ingrijpen en heeft een verantwoordelijkheid ten aanzien van het beschermen van kinderen en het bevorderen van de ontwikkeling van kinderen. Echter ingrijpen is alleen toegestaan wanneer aangetoond is dat ouders hiertoe niet in staat zijn. Een knelpunt is dat de criteria voor het vaststellen van de

⁵ In de wetgeving in verschillende landen, zoals de Verenigde Staten en Groot Brittannië, is geen exacte termijn opgenomen waarbinnen (pleeg)kinderen terug zouden moeten keren naar hun ouders. Een terugplaatsing kan dus op ieder willekeurig moment plaatsvinden. In Amerika bestaat wel de TPR (Termination of Parental Rights), waarmee na een uithuisplaatsing van langer dan 22 maanden alle rechten van de ouders afgenomen kunnen worden en daarmee ook de mogelijkheid tot terugplaatsing (Punsellie, 2006). In Engeland bestaan 'Concurrent Planning' trajecten. Deze trajecten zijn bedoeld om de duur van de uithuisplaatsing voor met name jonge kinderen te verkorten en binnen een termijn van ongeveer zes maanden een beslissing te nemen over waar het kind mag gaan opgroeien (Monck, Reynolds & Wigfall, 2006).

ongeschiktheid van ouders niet duidelijk en exact geformuleerd zijn. Dit geldt ook voor de belangen van het kind (Wulczyn, 2004).

Naast juridische en beleidsmatige argumenten, worden er ook ontwikkelingspsychologische argumenten aangedragen. Een ontwikkelingspsychologisch argument is dat kinderen die perspectief biedend in een pleeggezin verblijven minder contact met hun familieleden hebben. Er wordt door sommigen aangenomen dat contact met familieleden noodzakelijk zou zijn voor een optimale ontwikkeling van het kind. Kinderen die niet meer kunnen opgroeien bij hun ouders, zouden zich dus niet optimaal kunnen ontwikkelen. Dit argument pleit daarom voor het terugplaatsen van kinderen naar hun gezin van herkomst (Taussig, et al., 2001; Lau, et al., 2003; Biehal, 2007). Een ander argument is dat kinderen die langdurig uit huis geplaatst blijven minder stabiliteit ervaren, doordat zij vaak worden overgeplaatst van het ene pleeggezin naar het andere pleeggezin. Kinderen die terug thuis geplaatst worden zouden deze overplaatsingen niet hoeven mee te maken, waardoor ze meer stabiliteit zouden ervaren. Dit omdat men er vanuit gaat dat een terugplaatsing een definitief karakter heeft (Taussig, et al., 2001; Lau, et al., 2003). Gedegen wetenschappelijk onderzoek naar deze aannames ontbreekt nog en het onderzoek dat wel verricht is, is vaak op een verkeerde manier vertaald naar de praktijk (Taussig, et al., 2001; Wulczyn, 2004; Biehal, 2007). Daarentegen is uit onderzoek gebleken dat kinderen die teruggeplaatst worden te maken krijgen met meerdere veranderingen in hun leefomgeving. Deze veranderingen kunnen zowel positieve als negatieve gevolgen hebben voor de ontwikkeling van een kind (Lau, et al., 2007). Zowel wanneer het gaat om een onvoorziene beëindiging, een breakdown, als wanneer het gaat om een voorziene beëindiging in het kader van een terugplaatsing. (Van den Bergh & Weterings, 2007). Kinderen die worden teruggeplaatst kunnen opnieuw worden blootgesteld aan stressvolle familieomstandigheden en hebben een significant grotere kans op internaliserende problemen dan kinderen die niet terugkeren naar hun gezin van herkomst (Lau, et al., 2007).

Daarbij kan het afbreken van een veilige gehechtheidsrelatie tussen het kind en zijn pleegouders traumatisch zijn. De omgeving wordt onvoorspelbaar en chaotisch voor het kind, doordat het kind het vertrouwen in zichzelf en in de ander verliest. Hierdoor kan uiteindelijk de algehele ontwikkeling van het kind stagneren (Van den Bergh & Weterings, 2007; Vanderfaeillie & Van Holen, 2010).

Sinclair (2005) stelt dat de mythe dat alle kinderen het beste af zijn bij hun eigen ouders moet worden bijgesteld aan de hand van wetenschappelijk bewijs. Of kinderen die al een langere periode in een pleeggezin verblijven nog naar huis terug moeten hangt af van hun

specifieke situatie. Sommige kinderen zijn nou eenmaal beter af in een pleeggezin dan bij hun ouders. Het beleid zou veel minder gericht moeten zijn op sympathiegevoelens voor de ouders en veel meer op wat goed is voor kinderen. Daarom moet er meer expliciet erkenning komen dat een terugplaatsing naar huis gevaarlijk en moeilijk kan zijn voor kinderen (Sinclair, 2005).

1.4. Besluitvorming

Besluitvorming over zowel het uit huis plaatsen als het terugplaatsen van kinderen heeft verregaande gevolgen voor zowel de kinderen als hun ouders en pleegouders. Een succesvolle terugplaatsing en het voorkomen van een herhaalde uithuisplaatsing is met name belangrijk voor kinderen tot drie jaar (Frame, Berrick & Brodowski, 2000; Kimberlin, Anthony & Austin, 2009). Aan een uithuisplaatsing ligt een beslissing van de Kinderrechter ten grondslag. De Kinderrechter neemt een beslissing tot verlening van een machtiging tot uithuisplaatsing op grond van verschillende overwegingen die door de verzoeker, de Raad voor de Kinderbescherming of Bureau Jeugdzorg, worden gepresenteerd. Dit is niet het geval bij een besluit tot terugplaatsing van een kind. De invoering van de Wet op de Jeugdzorg in 1995 heeft dit veranderd. De gezinsvoogdij-instelling hoeft sindsdien niet langer een voornemen tot terugplaatsing voor te leggen aan de Kinderrechter en kan gedurende de looptijd van de machtiging te allen tijde besluiten het kind weer thuis te plaatsen (Bouw & van Dijk, 2002).

De Raad voor de Kinderbescherming dient het voorgenomen besluit tot terugplaatsing door Bureau Jeugdzorg wel te toetsen, voordat het kind daadwerkelijk thuis wordt geplaatst. In 2010 concludeerde de Inspectie Jeugdzorg echter; *“De verwachting dat iedere voorgenomen beslissing van een Bureau Jeugdzorg tot beëindiging van een uithuisplaatsing tijdig door een onafhankelijke instantie wordt getoetst, wordt nog steeds in tweederde van de zaken niet waargemaakt. Er blijft een grote kans aanwezig dat kinderen naar huis gaan zonder dat de Raad voor de Kinderbescherming deze beslissing vooraf heeft getoetst. Hierdoor blijft het risico bestaan op een foutieve inschatting van de veiligheid van het kind bij terugplaatsing naar huis.”* (Inspectie Jeugdzorg, 2010). Wel heeft de Inspectie Jeugdzorg in 2009 geconcludeerd dat wanneer Bureau Jeugdzorg de Raad voor de Kinderbescherming tijdig informeert over een voorgenomen besluit tot terugplaatsing en dit besluit goed onderbouwd wordt, de kwaliteit van de toetsing in 41% van de zaken inhoudelijk onvoldoende is. De Inspectie Jeugdzorg is van mening dat de huidige manier waarop een voorgenomen besluit tot terugplaatsing getoetst wordt onvoldoende is en dat er gezocht moet worden naar andere, beter werkende methoden. De Kinderrechter zou opnieuw een rol kunnen

krijgen bij het toetsen van een voorgenomen besluit tot terugplaatsing (Inspectie Jeugdzorg, 2010). Hierbij aansluitend zijn er op dit gebied ook ontwikkelingen gaande in de politiek. Recentelijk heeft de Tweede Kamer ingestemd met een motie van de SP om voortaan een Kinderrechter te laten oordelen over de vraag of een langdurige plaatsing van een kind in een pleeggezin kan worden beëindigd (NJI, 2011).

Wulczyn (2004) rapporteert de resultaten van enkele kleine onderzoeken over besluitvorming rondom een terugplaatsing. Hieruit komt naar voren dat er hoofdzakelijk vier factoren zijn die samenhangen met de besluitvorming rondom een terugplaatsing van een kind. Allereerst wordt er gekeken naar de betrokkenheid van de ouders gedurende de uithuisplaatsing en de mate waarin zij actief gewerkt hebben aan de gestelde voorwaarden. Daarnaast wordt bekeken of de onveiligheid voldoende weggenomen is door ouders, doordat zij de bron van de onveiligheid hebben aangepakt en/of hun pedagogische vaardigheden hebben vergroot. Ook wordt het verloop van de bezoekcontacten meegenomen in de besluitvorming. Als laatste wordt stilgestaan bij de wens van het kind ten aanzien van zijn verblijfplaats, met name bij oudere kinderen (Wulczyn, 2004). Van den Bergh & Weterings (2010^a) rapporteren dat de duur van een uithuisplaatsing een belangrijke factor is in de besluitvorming rondom een terugplaatsing. Hoe langer een kind in een pleeggezin verblijft, hoe kleiner de kans dat het kind uiteindelijk nog teruggeplaatst zou moeten worden. Ook uit internationaal onderzoek blijkt dat de duur van de uithuisplaatsing samenhangt met een verminderde kans op terugplaatsing (Shaw, 2010; Taussig, et al., 2001; Biehal, 2007). Volgens de Nederlandse Gezinsraad (2001) speelt de ontwikkeling van het kind slechts een beperkte rol bij in de besluitvorming. De wens van de ouders om het kind weer zelf op te voeden speelt een grotere rol. Factoren die samenhangen met een verminderde kans op een terugplaatsing van een kind zijn volgens Wulczyn (2004); de aanwezigheid van meervoudige problematiek in een gezin, ook wel multi-problem genoemd, een ambivalentie houding bij de ouders ten aanzien van een terugplaatsing van het kind, gedrags- en/of emotionele problemen bij het kind, en gezondheidsproblemen en/of handicaps bij het kind. Volgens Taussig en anderen (2001) hebben kinderen die als baby of als adolescent uit huis geplaatst worden een minder grote kans teruggeplaatst te zullen worden. Ook kinderen die geplaatst zijn in een netwerk pleeggezin en kinderen bij wie de aanleiding voor de uithuisplaatsing verwaarlozing was maken minder kans om weer teruggeplaatst te worden (Shaw, 2010; Taussig, et al., 2001; Biehal, 2007). Als ouderfactoren worden armoede en een gebrek aan contact tussen ouder en kind gedurende de uithuisplaatsing beschreven. Ook kindfactoren, zoals de aanwezigheid van psychische en ontwikkelingsproblemen bij kinderen verkleint de kans op een terugplaatsing

(Taussig, et al., 2001). Er is een grotere kans op terugplaatsing wanneer er frequent contact is tussen de hulpverleners en de ouders gedurende de uithuisplaatsing (Wulczyn, 2004). Biehal (2007) meldt wisselende resultaten in haar onderzoek met betrekking tot de rol van de frequentie van contact tussen de ouders en het pleegkind in relatie tot de kans dat een kind teruggeplaatst wordt in zijn gezin van herkomst. Daarentegen vonden Van den Bergh & Weterings (2010^b) dat de frequentie van de oudercontacten geen rol speelt bij de kans dat een kind teruggeplaatst zal worden.

Uit de literatuur blijkt dat er nog veel verschillen bestaan in besluitvorming (van Dam & ten Haaf, 1999; Arad-Davidzon & Benbenishty, 2008; Crea, 2010). Ook blijken er grote verschillen in besluitvorming tot uithuisplaatsing en tot terugplaatsing per vestiging van een Bureau Jeugdzorg en per individuele gezinsvoogdijwerker (Bouw & van Dijk, 2002; Van den Bergh & Weterings, 2007). Deze verschillen komen voort uit onder andere het ontbreken van een geoperationaliseerde definitie van “het belang van het kind” en het ontbreken van duidelijke criteria en richtlijnen (Arad-Davidzon & Benbenishty, 2008; Bouw & van Dijk, 2002). Alle beslissingen die worden genomen door een individuele werker zullen daarnaast in zekere mate worden beïnvloed door de context van de organisatie waar ze werken. Ook de wetgeving en het beleid spelen een rol in het proces en de structuur van de besluitvorming (Crea, 2010). De besluitvorming is daarnaast vaak gebaseerd op beperkte informatie en de uitkomst van de beslissing is moeilijk toetsbaar, waardoor deze vaak gebaseerd is op eigen ervaringen en een eigen oordeel (Arad-Davidzon & Benbenishty, 2008). Arad-Davidzon & Benbenishty (2008) concludeerden in hun onderzoek onder Israëlische maatschappelijk werkers dat de attitude van de werkers in verband wordt gebracht met zowel de risicotaxatie van de situatie van het kind als de besluitvorming. Zo bleken de werkers, die in het onderzoek als “pro removal” geassocieerd werden, de risico’s voor een kind hoger in te schatten dan hun collega’s die als “anti removal” werden geassocieerd. Met betrekking tot de besluitvorming⁶, adviseerden “anti removal” werkers veel vaker hulpverlening in de thuissituatie zonder daarbij het kind elders te laten verblijven. Terwijl de “pro removal” collega’s vaker een plaatsing van een kind in een naschools opvangprogramma adviseerden met daarbij een aparte behandeling voor de ouders. Bouw & van Dijk (2002) vonden in hun kwalitatief onderzoek naar verplaatsingsbesluitvorming bij Stichting Jeugd en Gezin Noord-Holland dat er sprake is van weinig overeenstemming tussen de gezinsvoogden over de

⁶ Het betreft hier besluitvorming rondom een eventuele uithuisplaatsing, dan wel het thuis blijven wonen van een kind.

waarde van verschillende maatstaven. De situatiegebonden maatstaven bleken zeer uiteenlopend. Ook de pedagogische & ontwikkelingspsychologische maatstaven en juridische maatstaven werden door minder dan 50% van de participanten uitgekozen, waardoor er geconcludeerd kon worden dat er sprake was van weinig consensus. Tevens was er geen sprake van volledige overeenstemming over het genomen verplaatsingsbesluit en weinig overeenstemming over de te volgen inhoudelijke lijn in de argumentatie. Respectievelijk 15-37% van de participanten waren voor het verplaatsen van het kind in de beschreven casussen tegenover 63-85% van de participanten die tegen het verplaatsen van het kind waren. Zonder een duidelijk kader lopen individuele werkers het risico op het nemen van inconsistente en niet goed overwogen beslissingen. Het gebruik van een gestructureerde en gestandaardiseerde risicotaxatie kan ondersteunen om tot betere besluitvorming te komen. Gestandaardiseerde risicotaxatie voorspelt namelijk het risico op toekomstige mishandeling beter dan de individuele klinische beoordeling van de werker (Crea, 2010). Boendermakers, Van der Pijll & Lekkerkerker (2006) vonden in hun onderzoek bij Bureaus Jeugdzorg in Limburg dat een gestandaardiseerde werkwijze tot meer overeenstemming leidt in de besluitvorming.

Gezien de bestaande verschillen in besluitvorming en de impact van dergelijke beslissingen is het formuleren van duidelijke criteria voor belangrijke beslissingen, zoals een terugplaatsing van een kind, noodzakelijk (Van den Bergh & Weterings, 2007).

1.5. Resultaten van terugplaatsing

Het terugplaatsen van kinderen na een pleeggezinplaatsing verloopt niet altijd positief. Regelmatig mislukt een dergelijke terugplaatsing en moet het kind opnieuw uithuisgeplaatst worden (Vanderfaellie & Van Holen, 2010; Wells & Guo, 1999). Wulczyn (2004) rapporteert een percentage van 24% waarbij kinderen binnen tien jaar na terugplaatsing opnieuw uit huis geplaatst worden. Kimberlin (2009) rapporteert terugkeerpercentages variërend van 9,9% tot 38% binnen 12 maanden na terugplaatsing. Het opnieuw uit huis plaatsen van een kind kan negatieve gevolgen hebben voor zijn ontwikkeling. Het aantal verplaatsingen en de daarmee samenhangende mate van instabiliteit in de opvoedingssituatie heeft negatieve gevolgen voor de ontwikkeling van kinderen, met name bij kinderen tot ongeveer drie jaar oud, dit gezien hun ontwikkelingsstadium (Kimberlin, Anthony & Austin, 2009).

In Nederland is er nog weinig onderzoek verricht naar het verloop van terugplaatsingen na een periode van uithuisplaatsing en de gevolgen hiervan voor de ontwikkeling van het kind. In de Verenigde Staten richten de meeste onderzoeken zich op de

vraag of kinderen die teruggeplaatst zijn in hun gezin van herkomst uiteindelijk weer terugkeren in de pleegzorg (Taussig et al., 2001). Er is echter nog weinig onderzoek verricht naar eventuele herhaling van misbruik cq. mishandeling en het psychosociale functioneren van deze kinderen na terugplaatsing (Biehal, 2007). Het beperkte onderzoek toont aan dat pleegkinderen die teruggeplaatst worden in hun gezin van herkomst significant meer kans hebben op gedrags- en emotionele problemen, dan kinderen die in een pleeggezin opgroeien of geadopteerd zijn (Biehal, 2007; Taussig et al., 2001; Sinclair, 2005). Daarnaast hebben deze kinderen een grotere kans dat zij opnieuw misbruikt cq. mishandeld zullen worden, dan kinderen die niet terugkeren naar huis (Sinclair, 2005). Ook verloopt de cognitieve ontwikkeling van deze kinderen minder goed en hebben zij grotere problemen op school (Biehal, 2007; Sinclair 2005). Taussig (2001) rapporteert dat 21% van alle kinderen die thuisgeplaatst worden uitvalt op school. Dit in vergelijking met 9% van alle kinderen die in een pleeggezin verblijven. Ook hebben ze significant meer kans (49%) om in aanraking te komen met justitie in vergelijking met kinderen die in een pleeggezin verblijven (30%).

Wells & Guo (1999) vonden in hun onderzoek dat kinderen die ouder zijn sneller opnieuw uit huis geplaatst worden dan jongere kinderen. De kans op herhaalde uithuisplaatsing neemt toe per jaar dat het kind ouder is bij terugplaatsing. Ook kinderen die relatief kort in een pleeggezin verbleven, kinderen die in een bestandspleeggezin verbleven (ten opzichte van een netwerkplaatsing) en kinderen die een onstabiel verloop van de pleeggezinplaatsing hadden meegemaakt, hebben na terugplaatsing een grotere kans dat zij opnieuw uit huis geplaatst zullen worden (Wells & Guo, 1999). Ongeveer één derde van de kinderen die oorspronkelijk uit huis geplaatst werden vanwege mishandeling, misbruik of verwaarlozing, werden na terugplaatsing opnieuw uit huis geplaatst vanwege deze factoren (Terling, 1999). Kimberlin (2009) meldt echter dat er nog weinig eenduidigheid is over de factoren die een rol spelen bij het weer uit huis plaatsen van kinderen.

Ook al is er nog maar weinig onderzoek verricht naar het verloop van terugplaatsingen, de resultaten tot dusver benadrukken de risico's die verbonden zijn aan het terugplaatsen van pleegkinderen naar hun gezin van herkomst. Een succesvolle terugplaatsing en het voorkomen van een herhaalde uithuisplaatsing is belangrijk voor de verdere ontwikkeling van het kind, met name bij baby's en peuters. Dit vanwege hun extreme kwetsbaarheid en hun ontwikkelingsfase (Frame, Berrick & Brodowski, 2000; Strijker, Knorth & Knot-Dickscheit, 2008). Zonder uitgebreid onderzoek en ondersteuning aan deze gezinnen, bestaat het risico dat kinderen te snel worden teruggeplaatst naar hun gezin van herkomst. Kinderen lopen het risico thuisgeplaatst te worden, voordat de problemen van het

kind en zijn gezin voldoende aangepakt en/of weggenomen zijn. Hiermee wordt de kans groter dat zij terugkeren naar een verwaarlozende en onveilige opvoedingssituatie. Biehal (2007) vond in haar onderzoek dat wanneer kinderen terug naar huis keren, er vaak nog maar nauwelijks ondersteuning wordt aangeboden aan het kind en zijn gezin. Het mislukken van terugplaatsingen zou kunnen samenhangen met het ontbreken van adequate begeleiding, nadat het kind is thuisgeplaatst. Er zou meer geïnvesteerd moeten worden in ondersteuning en begeleiding om ervoor te zorgen dat terugplaatsingen vaker slagen (Wulczyn, 2004). Om het aantal herhaalde uithuisplaatsingen te kunnen verminderen is onderzoek naar de voorwaarden waarop pleegkinderen op een veilige en verantwoorde manier teruggeplaatst kunnen worden naar hun gezin van herkomst noodzakelijk (Biehal, 2007). Hierbij is het enerzijds van belang de factoren die samenhangen met geslaagde en mislukte terugplaatsingen bij kinderen en ouders in kaart te brengen. Anderzijds is het van belang om de effectiviteit van de hulpverlening die wordt ingezet voor, tijdens en na een terugplaatsing helder te meten (Kimberlin, et al., 2009).

2. Onderzoeksopzet

2.1 Vraagstelling

In dit scriptieonderzoek staat de volgende onderzoeksvraag centraal: *Welke factoren spelen een rol bij de besluitvorming rondom een terugplaatsing van een kind naar het gezin van herkomst binnen een ondertoezichtstelling?* Om deze onderzoeksvraag adequaat te kunnen beantwoorden, worden allereerst de gerapporteerde gegevens over criteria voor het uit huis plaatsen en het terugplaatsen van een kind naar zijn gezin van herkomst in kaart gebracht. Er wordt nagegaan of er sprake is van overlap tussen de criteria die gehanteerd worden bij het uit huis plaatsen en bij het terugplaatsen van een kind. Daarbij wordt ook specifiek gekeken naar zowel het verloop van een pleeggezinplaatsing als naar het verloop van een terugplaatsing.

Ten tweede wordt er gekeken naar de visie van Bureau Jeugdzorg ten aanzien van het terugplaatsen van kinderen en wat dit betekent voor het totaal aantal uithuisplaatsing dat een kind meemaakt. Daarbij worden de verschillen in besluitvorming tussen verschillende vestigingen van Bureaus Jeugdzorg in kaart gebracht.

Ten derde wordt de rol van de toetsende taak van de Raad voor de Kinderbescherming in de besluitvorming tot terugplaatsing van een kind in kaart gebracht. Daarbij wordt specifiek gekeken naar de betekenis voor het totaal aantal uithuisplaatsingen dat een kind meemaakt.

Als laatste wordt er getracht te voorspellen welke factoren in de besluitvorming tot terugplaatsing de kans vergroten dat een kind opnieuw uit huis geplaatst zal worden.

2.2 Procedure

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen is gebruik gemaakt van dossieranalyses. Aan de hand van cliëntendossiers bij diverse Bureaus Jeugdzorg in den lande, namelijk; Bureau Jeugdzorg Rotterdam, Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam en Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant locatie Eindhoven zijn er diverse gegevens verzameld. Bij het verzamelen van de data is gebruik gemaakt van zowel de informatie uit de papierendossiers, als informatie uit de digitale dossiers in IJ (Informatiesysteem Jeugdzorg). De gegevens zijn op een gelijksoortige manier verzameld door drie studenten. Vervolgens zijn de gegevens ingevoerd in SPSS. De informatie in de dossiers zijn afkomstig van zowel Bureau Jeugdzorg zelf als van andere instellingen, zoals de Raad voor de Kinderbescherming, de Rechtbank en de Voorzieningen voor Pleegzorg.

De gegevens uit de cliëntendossiers zijn opgezocht aan de hand van een vooraf

opgesteld format met criteria (bijlage I). Voor het opstellen van dit format met criteria is gebruik gemaakt van het format van een eerder dossieronderzoek door Van den Bergh & Weterings (2010^a). Dit format is aangepast aan de geformuleerde onderzoeksvragen uit een viertal masterprojecten over overplaatsingen en terugplaatsingen van pleegkinderen. Het format bestaat uit verschillende clusters met gegevens. Allereerst worden er algemene gegevens verzameld. Deze gegevens hebben betrekking op het kind en zijn ouders. Het gaat hierbij om gegevens zoals de geboortedatum van het kind en van zijn ouders, het geslacht van het kind en de relatie van de ouders. Vervolgens worden de soorten kinderbeschermingsmaatregelen en de uithuisplaatsingen per kind in kaart gebracht. Hierbij wordt er eerst gekeken naar welke maatregelen er bij een kind van kracht zijn of zijn geweest en of er binnen deze maatregelen sprake is of is geweest van een uithuisplaatsing. Daarna worden de uithuisplaatsingen verder uitgediept. Zo worden onder andere de datum en de reden van de uithuisplaatsing en de soort voorziening waar het kind geplaatst wordt verzameld. Hierna wordt de eerste reguliere pleeggezinplaatsing na 2005 verder in kaart gebracht. Zo wordt de ontwikkeling van het kind op twee momenten gedurende de pleeggezinplaatsing gemeten, namelijk; bij aanvang van de plaatsing en tijdens de plaatsing. De gebieden die worden gescoord om de ontwikkeling van het kind in kaart te brengen zijn overgenomen uit het format van een eerder dossieronderzoek door Van den Bergh & Weterings (2010^a). De gehechtheidsontwikkeling is hieraan toegevoegd, omdat gebleken is dat deze een prominente plek heeft in de rapportages in de dossiers bij Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant, locatie Eindhoven. Ook worden er gegevens over de pleegouders, eventueel ingezette hulpverlening in het pleeggezin en de bezoeksregeling gedurende de pleeggezinplaatsing verzameld. Ten aanzien van de bezoeksregeling wordt er onder andere gekeken naar de contactsoort, de contactfrequentie en het aantal veranderingen gedurende het laatste jaar van de eerste pleeggezinplaatsing. Vervolgens worden de criteria voor beëindiging van de eerste pleeggezinplaatsing in kaart gebracht. Zowel overplaatsingen als de eerste terugplaatsing worden geïnventariseerd. Bij de overplaatsingen wordt onder andere gekeken naar het aantal overplaatsingen en de reden van overplaatsing. Bij de eerste terugplaatsing wordt er gekeken naar hulpverlening die voorafgaand en na afloop van de terugplaatsing ingezet wordt, de aanleiding tot de terugplaatsing en de besluitvorming rondom de terugplaatsing. Hierbij wordt er specifiek gekeken naar de rol van de toetsende taak van de Raad voor de Kinderbescherming. Ten slotte wordt ook de relatie met de gezinsvoogd verder in kaart gebracht aan de hand van de duur van de relatie, het aantal wisselingen van gezinsvoogd en de contactfrequentie tussen de gezinsvoogd en het kind (en bij zeer jonge

kinderen ook zijn opvoeders).

2.3 Onderzoeksgroep

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen is gebruik gemaakt van 130 cliëntendossiers. Er zijn 70 cliëntendossiers afkomstig van Bureau Jeugdzorg Rotterdam, 10 cliëntendossiers van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam en 50 cliëntendossiers van Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant locatie Eindhoven. De betreffende dossiers zijn geselecteerd aan de hand van een aantal criteria. De criteria uit eerder dossieronderzoek door Van den Bergh & Weterings (2010^a) zijn grotendeels overgenomen. Allereerst is er alleen gebruik gemaakt van dossiers van kinderen die tussen 2005 en 2010 voor de eerste keer in een pleeggezin zijn geplaatst. Er is gekozen voor pleeggezinplaatsingen vanaf 2005, omdat in dat jaar de wet op de Jeugdzorg is ingevoerd, waardoor er grote veranderingen zijn opgetreden in de uitvoering van de jeugdhulpverlening (Van den Bergh & Weterings, 2010^a). Daarnaast is er gekozen voor plaatsingen tot en met 2010, omdat er anders mogelijk nog te weinig informatie zou zijn over het verloop van de pleeggezinplaatsingen en het verloop van een eventuele terugplaatsing. Als tweede zijn alleen kinderen bij wie er sprake is van een kinderschermingsmaatregel meegenomen in dit onderzoek. Vaak is de informatie in de dossiers minimaal, wanneer er sprake is van een vrijwillige plaatsing. Daarnaast is de rol en taak van de casemanager anders dan die van een (gezins)voogd. Ook blijkt uit eerder dossieronderzoek door Van den Bergh & Weterings (2010^a) dat het aantal vrijwillige plaatsingen verhoudingsgewijs zeer laag ligt. Ten derde bevonden alle kinderen in dit onderzoek zich in de leeftijdscategorie 0 tot en met 11 jaar. Er is gekozen voor deze leeftijdscategorie, omdat kinderen in deze leeftijd nog sterk afhankelijk zijn van hun opvoeders cq. verzorgers (Van den Bergh & Weterings, 2010^a). Daarbij kan problematiek die een rol gaat spelen in de puberteit een vertekend beeld geven ten aanzien van het verloop van de pleeggezinplaatsingen en daarmee de onderzoeksresultaten. Als laatste zijn de pleeggezinplaatsingen die korter dan vier weken duurden, ook wel crisisplaatsingen genoemd, niet meegenomen in het onderzoek. Dit met als reden, dat er vaak maar weinig bekend is over het verloop van een dergelijke plaatsing, vanwege de korte tijdsduur.

Bij Bureau Jeugdzorg Eindhoven zijn 50 dossiers geselecteerd aan de hand van lijsten met opnames bij een drietal pleegzorgaanbieders, respectievelijk Combinatie Jeugdzorg regio, Stichting Kompaan en De Oosterpoort. Het overgrote deel van de kinderen verbleef bij de pleegzorgaanbieder Combinatie Jeugdzorg, omdat deze pleegzorgaanbieder in regio Eindhoven werkzaam is. Een exacte verdeling van het aantal kinderen per pleegzorgaanbieder

is niet beschikbaar, omdat de pleegzorgaanbieder niet geregistreerd is tijdens het dossieronderzoek. Bij Bureau Jeugdzorg Rotterdam is er een lijst samengesteld met alle dossiers die aanwezig zijn op de locatie Centrale Post en die voldeden aan de inclusiecriteria. Vervolgens zijn er random 70 dossiers geselecteerd. Bij Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam is allereerst een selectie gemaakt uit afgesloten dossiers. Deze dossiers zijn aangevuld met lopende dossiers bij locatie Wildenborch. In totaal zijn er 30 dossiers geselecteerd die voldeden aan de inclusiecriteria. Tijdens de dataverzameling bleken slechts 10 dossiers daadwerkelijk geschikt om te worden toegevoegd aan het databestand.

2.4 Data-analyse

Allereerst wordt er een beschrijving gegeven van de onderzoeksgroep, waarbij er specifiek aandacht is voor het verloop van zowel een pleeggezinplaatsing als een terugplaatsing. Er wordt gebruik gemaakt van een onafhankelijke t-toets om te onderzoeken of er sprake is van een verband tussen de ouder(s) bij wie het kind wordt teruggeplaatst en het totaal aantal uithuisplaatsingen dat een kind meemaakt. Een onafhankelijke t-toets onderzoekt of de populatiegemiddelden van twee groepen van elkaar verschillen (Moore, McCabe & Craig, 2007). Ook wordt er een onafhankelijke t-toets uitgevoerd om te onderzoeken of de duur van de uithuisplaatsing van invloed is op de kans om opnieuw uit huis geplaatst te worden. Daarnaast wordt er een enkelvoudige variantieanalyse (anova) uitgevoerd om te onderzoeken of dat de leeftijd van het kind van invloed is op de duur van de uithuisplaatsing. Een enkelvoudige variantieanalyse toetst of de populatiegemiddelden van twee of meer groepen van elkaar verschillen (Moore, McCabe & Craig, 2007).

Vervolgens worden de criteria bij zowel uithuisplaatsing als bij terugplaatsing in kaart gebracht. Dit gebeurt aan de hand van frequentietabellen en chikwadraattoetsen. Ook wordt er gekeken naar verschillen in criteria die gehanteerd worden bij zowel uithuis- als terugplaatsingen bij de drie Bureaus Jeugdzorg. Ook dit gebeurt aan de hand van frequentietabellen en chikwadraattoetsen. Hierbij wordt specifiek gekeken naar verschillen in geslacht, leeftijd en de duur van de pleeggezinplaatsing. De criteria voor uit huis plaatsing en de criteria voor terugplaatsing zijn in dit dossieronderzoek niet op een vergelijkbare manier geformuleerd, waardoor er geen directe vergelijking gemaakt kan worden. Door de criteria te clusteren in drie groepen, namelijk; kindfactoren, ouderfactoren & gezinsfactoren wordt het wel mogelijk om een vergelijking te maken tussen de criteria die gehanteerd worden bij een uithuisplaatsing en de criteria die gehanteerd worden bij een terugplaatsing.

Daarnaast wordt er gekeken naar de visie van Bureau Jeugdzorg ten aanzien van het

terugplaatsen van kinderen. Om te onderzoeken of deze een rol speelt bij het herhaald uit huis plaatsen van kinderen wordt een onafhankelijke t-toets uitgevoerd. Ook hierbij wordt specifiek gekeken naar verschillen in geslacht, leeftijd en de duur van de pleeggezinplaatsing.

Ten slotte wordt de besluitvorming rondom een terugplaatsing in relatie tot de toetsende taak van de Raad voor de Kinderbescherming geanalyseerd. Zo wordt er gekeken naar of en wanneer het toetsen door de Raad voor de Kinderbescherming heeft plaatsgevonden, het soort onderzoek wat zij hebben uitgevoerd en eventuele twijfels die er bestonden bij de Raad voor de Kinderbescherming ten aanzien van de terugplaatsing. Dit gebeurt aan de hand van frequentietabellen.

Als laatste wordt er middels een logistische regressieanalyse getracht te voorspellen welke factoren in de besluitvorming tot terugplaatsing de kans vergroten dat een kind opnieuw uit huis geplaatst zal worden. Een logistische regressieanalyse maakt het mogelijk om verschillende modellen met categorische resultaten met twee of meer categorieën te testen (Pallant, 2010). Ook hierbij wordt specifiek gekeken naar verschillen in geslacht, leeftijd en de duur van de pleeggezinplaatsing.

3. Resultaten

3.1. Samenstelling onderzoeksgroep

3.1.1 Onderzoeksgroep.

Er zijn in totaal dossiers van 130 kinderen geanalyseerd, waarvan er 70 (54%) afkomstig zijn van Bureau Jeugdzorg Rotterdam, 10 (8%) van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam en 50 (38%) van Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant locatie Eindhoven. De onderzoeksgroep bestaan uit 47 (36%) jongens en 83 (64%) meisjes (tabel 1).

Tabel 1.

*Kruistabel: locatie instelling * geslacht van het kind (N = 130).*

		Geslacht		
		Jongens	Meisjes	Totaal
Locatie instelling	Bjz Eindhoven	18(36%)	32(64%)	50(100%)
	Bjz Rotterdam	26(37%)	44(63%)	70(100%)
	Bjz Amsterdam	3(30%)	7(70%)	10(100%)
	Totaal	47(36%)	83(64%)	130(100%)

De gemiddelde leeftijd van de kinderen is drie jaar en zes maanden ($SD = 3.2$) op het moment van de eerste plaatsing in een pleeggezin na 2005. Jongens zijn gemiddeld drie jaar en één maand tijdens de eerste pleeggezinplaatsing ($SD = 2.7$). Meisjes zijn dan gemiddeld drie jaar en acht maanden oud ($SD = 3.4$). Dit betekent dat jongens gemiddeld enkele maanden jonger zijn dan meisjes tijdens de eerste pleeggezinplaatsing (tabel 2).

Tabel 2.

Beschrijvende gegevens leeftijd per geslacht (N = 130).

	N	Min	Max	M	Sx	Z _{skewness}	Z _{kurtosis}
Jongens	47	0	9.8	3.1	2.7	.84	.04
Meisjes	83	0	11.8	3.8	3.4	.55	-.94

Kinderen die na terugplaatsing niet opnieuw uit huis worden geplaatst worden, verblijven gemiddeld 13 maanden ($SD = 0.7$) in hun eerste pleeggezin. Bij kinderen die wel opnieuw uit huis geplaatst worden duurt dit verblijf gemiddeld 8 maanden ($SD = 0.6$). Om te toetsen of er sprake is van een significant verschil tussen beide groepen is een onafhankelijke

t-toets uitgevoerd. Het verschil blijkt significant, $t(49) = -12.15$, $p < .001$. Dit betekent dat kinderen die, na terugplaatsing, opnieuw uit huis geplaatst worden relatief korter in hun eerste pleeggezin hebben gewoond, dan kinderen die niet opnieuw uit huis geplaatst worden. In beide groepen is er nauwelijks een verschil tussen jongens en meisjes (tabel 3).

Tabel 3.

*Overzicht duur uithuisplaatsing: geslacht*is het kind opnieuw uit huis geplaatst? (N = 52).*

		Is het kind opnieuw uit huis geplaatst?	
		Ja	Nee
Geslacht van het kind	jongen	M = 0,79 (SD = 0,68)	M = 1,10 (SD = 0,66)
	meisje	M = 0,83 (SD = 0,65)	M = 1,06 (SD = 0,69)

Van de kinderen die worden teruggeplaatst, verblijven oudere kinderen gemiddeld langer in het eerste pleeggezin. Baby's verblijven gemiddeld acht maanden in het eerste pleeggezin ($SD = 0.7$), terwijl een schoolgaand kind gemiddeld vijftien maanden in het eerste pleeggezin verblijft ($SD = 0.6$) (tabel 4). Om te onderzoeken of er een significant verschil tussen de verschillende groepen is er een enkelvoudige variantieanalyse uitgevoerd (Anova). Er is geen sprake van een significant verschil tussen de diverse groepen, $F(2,46) = 2.82$, $p < .07$.

Tabel 4.

Beschrijvende gegevens duur uithuisplaatsing van opnieuw uit huis geplaatste kinderen per leeftijdscategorie (N = 52).

	N	Min	Max	M	Sx	Z _{skewness}	Z _{kurtosis}
Babyleeftijd (0-1)	15	.0	2.3	.8	.7	.9	-.2
Peuter-/kleuterleeftijd (1-6)	19	.0	2.3	.9	.6	.6	.2
Schoolgaand kind (6-12)	15	.0	1.9	1.3	.6	-.9	-.1
Missende waarde	3	x	x	x	x	x	x

De gemiddelde duur van het verblijf in het gezin van herkomst na terugplaatsing bij kinderen die opnieuw uit huis worden geplaatst bedraagt elf en een halve maand ($SD = 0.9$). Van deze kinderen is de duur van het verblijf in het gezin van herkomst bij jongens gemiddeld net iets korter ($M = 0.9$, $SD = 0.7$) dan bij meisjes ($M = 1.0$, $SD = 0.9$). Kinderen die bij aanvang van de eerste pleeggezinplaatsing baby waren, verblijven gemiddeld langer in de

thuisituatie, voordat zij opnieuw uit huis geplaatst worden ($M = 1.2$, $SD = 1.1$). Kinderen die bij aanvang van de eerste pleeggezinplaatsing schoolgaand kind waren verblijven gemiddeld het kortste in de thuisituatie, voordat zij opnieuw uit huis geplaatst worden ($M = 0.5$, $SD = 0.6$) (tabel 5). Zowel de verschillen tussen jongens en meisjes, $t(7) = -.12$, $p < 0.9$, als de verschillen tussen jongere en oudere kinderen, $F(2,14) = .93$, $p < 0.4$, zijn niet significant.

Tabel 5.

Beschrijvende gegevens duur verblijf in gezin van herkomst na terugplaatsing per leeftijdscategorie (N = 17).

	N	Min	Max	M	Sx	Z _{skewness}	Z _{kurtosis}
babyleeftijd (0-1)	7	.0	2.9	1.2	1.1	.5	-1.5
peuter-/kleuterleeftijd (1-6)	7	.3	1.9	.9	.7	.9	-1.2
schoolgaand kind (6-12)	3	.0	1.1	.5	.6	1.3	x

3.1.2 Verloop plaatsing en terugplaatsing.

Van de kinderen uit de onderzoeksgroep worden er 52 (40%) teruggeplaatst naar hun gezin van herkomst na een verblijf in een pleeggezin. Daarvan worden er 34 (65%) teruggeplaatst naar hun moeder, 6 (12%) worden er teruggeplaatst naar hun vader en 12 (23%) kinderen worden teruggeplaatst bij hun beide ouders. Van deze kinderen worden er uiteindelijk 17 (33%) opnieuw uit huis geplaatst (tabel 6 & figuur 1, pagina 21).

Aan de hand van de gegevens in de tabel 6 ontstaat de hypothese dat kinderen die voor de eerste keer teruggeplaatst worden bij hun beide ouders minder vaak opnieuw uit huis geplaatst worden, dan kinderen die bij één van beide ouders worden teruggeplaatst. Om te onderzoeken of er sprake is van een verband tussen de ouder(s) bij wie het kind de eerste keer wordt teruggeplaatst en het totaal aantal uithuisplaatsingen wordt gebruik gemaakt van een onafhankelijke t-toets. Uit de analyse blijkt dat kinderen die bij één ouder teruggeplaatst zijn, gemiddeld vaker uit huis geplaatst worden ($M = 1.4$, $SD = .49$), dan kinderen die teruggeplaatst zijn bij hun beide ouders ($M = 1.1$, $SD = .29$). Er is echter net geen sprake van een significant verschil, $t(50) = 1.95$, $p < .056$.

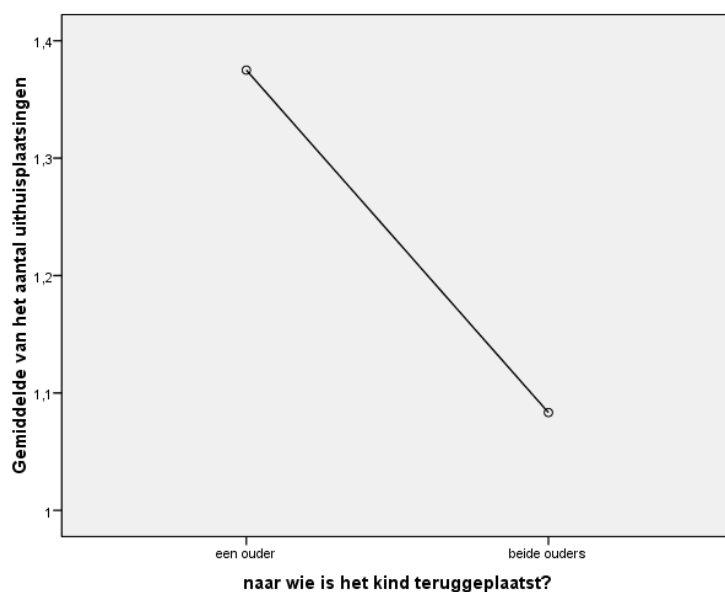
Tevens is er geen significant verschil tussen de gemiddelde aantal uithuisplaatsingen voor jongens en meisjes, de leeftijd van de kinderen en de duur van de

pleeggezinplaatsingen⁷.

Tabel 6.

*Kruistabel: Is het kind teruggeplaatst en bij welke ouder? * Is het kind opnieuw uit huis geplaatst? (N = 52)*

		Is het kind opnieuw uit huis geplaatst?	
		Ja	Nee
Geslacht van het kind	Jongen	M = 0.79 (SD = 0.68)	M = 1.10 (SD = 0.66)
	Meisje	M = 0.83 (SD = 0.65)	M = 1.06 (SD = 0.69)

Figuur 1. Bij welke ouder(s) is het kind teruggeplaatst? (N = 52)

3.2 Criteria uithuisplaatsing en terugplaatsing

De hoofdredenen voor uithuisplaatsing en terugplaatsing zijn op basis van hun kenmerken toegewezen aan één van de drie clusters; kindfactoren, ouderfactoren of gezinsfactoren. Voor het samenvoegen van de hoofdredenen zijn de clusters uit het dossieronderzoek pleegkinderen uit 2009 gebruikt (Van den Bergh & Weterings, 2010^a). De clusters functioneren vader en functioneren moeder zijn samengevoegd in de cluster ouderfactoren.

3.2.1 Criteria uithuisplaatsing

Als hoofdreden voor de eerste uithuisplaatsing naar een pleeggezin wordt bij een groot aantal

⁷ De volledige analyses zijn terug te vinden in bijlage II.

kinderen het bieden van veiligheid aan het kind (31%) of persoonlijke problematiek bij ouders (23%) aangedragen. Ook het bevorderen van de ontwikkeling van het kind (11%) en middelgebruik bij ouders (10%) wordt regelmatig als hoofdreden genoemd (tabel 7).

Wanneer de hoofdredenen van de eerste uithuisplaatsing worden geclusterd in drie categorieën, namelijk; kindfactoren, ouderfactoren & gezinsfactoren blijkt uit de resultaten dat er hoofdzakelijk gezinsfactoren (58%) ten grondslag liggen aan een eerste uithuisplaatsing. Kindfactoren (11%) worden slechts beperkt aangedragen als de hoofdreden voor de eerste uithuisplaatsing (tabel 8).

Tabel 7.

Hoofdreden eerste uithuisplaatsing in een pleeggezin (N = 130).

Hoofdreden	Percentage (%)
veiligheid bieden aan het kind	31
persoonlijke problematiek van ouders	23
ontwikkeling van het kind bevorderen	12
middelengebruik ouder(s)	10
mishandeling kind	5
verwaarlozing	4
opname ouder(s) in psychiatrische kliniek	4
overige redenen	3
structuur bieden aan het kind	2
huiselijk geweld	2
onderdak bieden aan het kind	2
(vermoeden) seksueel misbruik	1
ouder(s) in de gevangenis	1
totaal	100

Tabel 8.

Hoofdreden eerste uithuisplaatsing per categorie (N = 130).

Categorie	Percentage (%)
gezins- cq. systeemfactoren	58
ouderfactoren	28
kindfactoren	11
combinatie van ouder- & gezinsfactoren	3
Totaal	100

3.2.2 Criteria terugplaatsing

Wanneer de eerste pleeggezinplaatsing beëindigd wordt vanwege een terugplaatsing van het kind geeft men hoofdzakelijk als argumentatie dat de pedagogische vaardigheden van de moeder zijn vergroot (24%) en/of dat de moeder hulpverlening heeft gekregen voor haar

psychische problemen (24%). Bij 8 kinderen (7%) wordt als argumentatie gegeven dat de pedagogische vaardigheden van de vader zijn vergroot en bij 6 kinderen (5%) heeft de vader hulpverlening gekregen voor zijn psychische problemen (tabel 10). Kijkend naar de gegevens over naar welke ouder een kind wordt teruggeplaatst zijn deze resultaten voorstelbaar. Dit gezien het gegeven dat de meeste kinderen teruggeplaatst worden naar hun moeder (tabel 6, pagina 21). Ook deze gegevens dienen met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden gezien het beperkt aantal waarnemingen in de categorieën “vader” en “beide ouders”.

Tabel 9.

Hoofdrede eerste terugplaatsing per categorie (N = 52)

Categorie	Percentage (%)
Ouderfactoren	72
Combinatie van ouder- & gezinsfactoren	26
Gezins- cq. systeemfactoren	2
Totaal	100

Tabel 10.

Redenen eerste terugplaatsing (N = 52)

Hoofdrede	Percentage (%)
Pedagogische vaardigheden moeder zijn vergroot.	24,00
Hulpverlening psychische/psychiatrische problemen moeder	24,00
Andere reden	14,00
Het misbruik cq. mishandeling is gestopt.	8,00
Pedagogische vaardigheden vader zijn vergroot.	7,00
Hulpverlening verslavingsproblematiek moeder	5,00
Hulpverlening psychische/psychiatrische problemen vader	5,00
Hulpverlening verslavingsproblematiek vader	4,00
Moeder is ontslagen uit psychiatrische kliniek	3,00
Relatie therapie ivm huiselijk geweld.	2,00
Moeder is uit gevangenis	2,00
Relatie is verbroken ivm huiselijk geweld.	1,00
Gezinsopname met moeder	1,00
Vader is ontslagen uit psychiatrische kliniek	0,00
Vader is uit gevangenis	0,00
Gezinsopname met vader	0,00
totaal	100

Wanneer de hoofdrede van de eerste terugplaatsing worden geclusterd in drie categorieën, namelijk; kindfactoren, ouderfactoren & gezinsfactoren blijkt uit de resultaten dat er

hoofdzakelijk ouderfactoren (72%) ten grondslag liggen aan een eerste terugplaatsing. Kindfactoren worden niet aangedragen als de hoofdreden voor de eerste uithuisplaatsing, wat doet vermoeden dat kindfactoren en de interactie tussen het kind en zijn ouder(s) nauwelijks tot geen rol spelen in de besluitvorming tot terugplaatsing (tabel 9, pagina 23).

3.2.3 Is er sprake van overlap tussen de criteria?

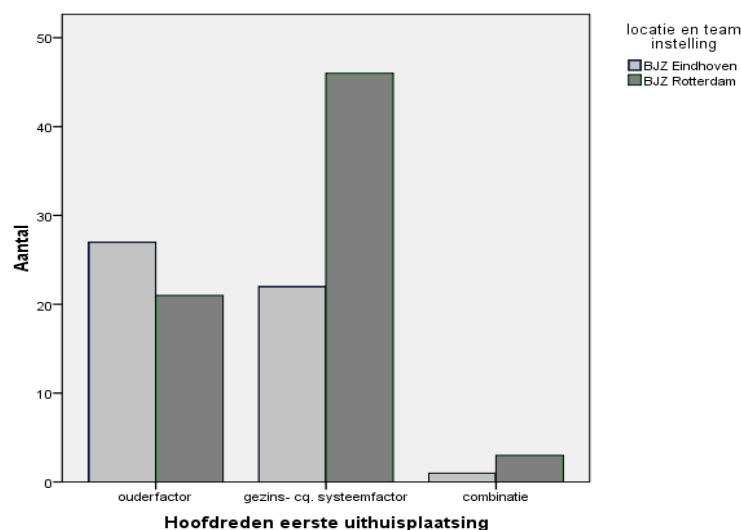
Uit de resultaten blijkt dat er geen significant verschil is tussen de criteria die gehanteerd worden bij de eerste uithuisplaatsing van een kind en de criteria die gehanteerd worden bij een eerste terugplaatsing van een kind, $\chi^2(4, N = 130) = 8.80, p < .066$. Dit houdt in dat er op clusterniveau overwegend dezelfde criteria gehanteerd worden in de besluitvorming bij zowel een uithuisplaatsing als een terugplaatsing. Op itemniveau wordt zichtbaar dat zowel bij het uit huis plaatsen als bij het terugplaatsen van kinderen met name gekeken wordt naar het persoonlijk functioneren van de ouders. Bij het uit huis plaatsen van kinderen gaat het met name om factoren die betrekking hebben op persoonlijke problematiek bij de ouders (23%) en onveiligheid voor het kind (31%). Bij terugplaatsing wordt er, naast het persoonlijk functioneren van de ouders ook gekeken naar de pedagogische vaardigheden van met name de moeder (24%), terwijl dit niet direct de aanleiding vormt voor de uithuisplaatsing.

3.3 Verschillen tussen de Bureaus Jeugdzorg.

3.3.1 Criteria uithuisplaatsing.

Vanwege het zeer beperkte aantal dossiers afkomstig van Bureau Jeugdzorg Amsterdam zijn deze dossiers niet meegenomen in de analyses over de verschillen tussen Bureaus Jeugdzorg.

Figuur 2. Hoofdreden eerste uithuisplaatsing per vestiging Bureau Jeugdzorg. (N = 120)

Uit de resultaten blijkt dat er een significant verschil is tussen de criteria die de diverse Bureaus Jeugdzorg hanteren bij de eerste uithuisplaatsing van een kind, $\chi^2(2, N = 120) = 7.08$, $p < .03$. Bureau Jeugdzorg Rotterdam hanteert overwegend gezinsfactoren bij het uit huis plaatsen van kinderen (66%). Bureau Jeugdzorg Eindhoven hanteert daarentegen zowel ouderfactoren (54%) als gezinsfactoren (44%). Zowel bij Bureau Jeugdzorg Eindhoven als bij Bureau Jeugdzorg Rotterdam lijken kindfactoren geen rol te spelen (figuur 2 & tabel 11).

Tabel 11.

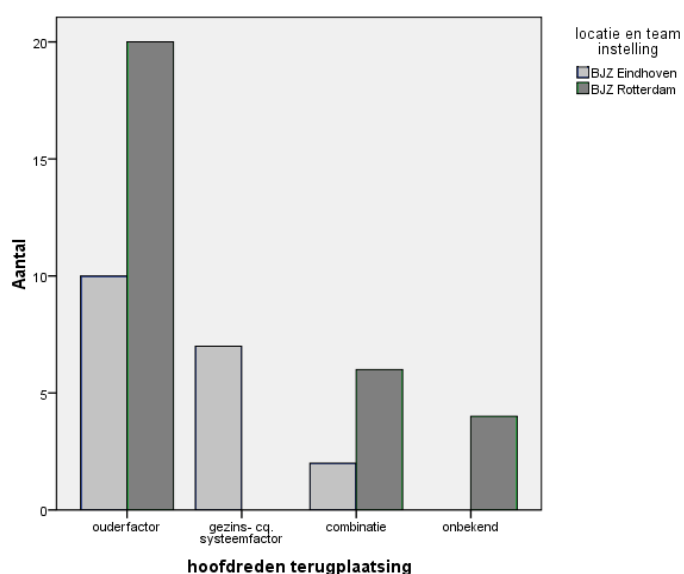
*Kruistabel: locatie Bureau Jeugdzorg * hoofdreden eerste uithuisplaatsing (N = 120).*

		Locatie Bureau Jeugdzorg	
		BJZ Eindhoven	Bjz Rotterdam
Hoofdreden eerste uithuisplaatsing	ouderfactor	27(45%)	21(30%)
	gezins- cq. systeemfactor	22(44%)	46(66%)
	combinatie ouder- & gezinsfactor	1(2%)	3(4%)
	totaal	50(100%)	70(100%)

3.3.2 Criteria terugplaatsing.

Er is ook sprake van een significant verschil tussen de criteria die gehanteerd worden voor een terugplaatsing bij Bureau Jeugdzorg Rotterdam en bij Bureau Jeugdzorg Eindhoven, $\chi^2(3, N = 49) = 14.60$, $p < .002$.

Figuur 3. Hoofdreden eerste terugplaatsing per vestiging Bureau Jeugdzorg. (N = 49)

Bureau Jeugdzorg Rotterdam hanteert overwegend gezinsfactoren bij het terugplaatsen van kinderen (67%). Bureau Jeugdzorg Eindhoven hanteert daarentegen overwegend ouderfactoren (53%). Zowel bij Bureau Jeugdzorg Eindhoven als bij Bureau Jeugdzorg Rotterdam lijken kindfactoren ook geen rol te spelen in de besluitvorming tot terugplaatsing van het kind (figuur 3, pagina 25 & Tabel 12).

Tabel 12.

*Kruistabel: locatie Bureau Jeugdzorg * hoofdreden eerste uithuisplaatsing (N = 49).*

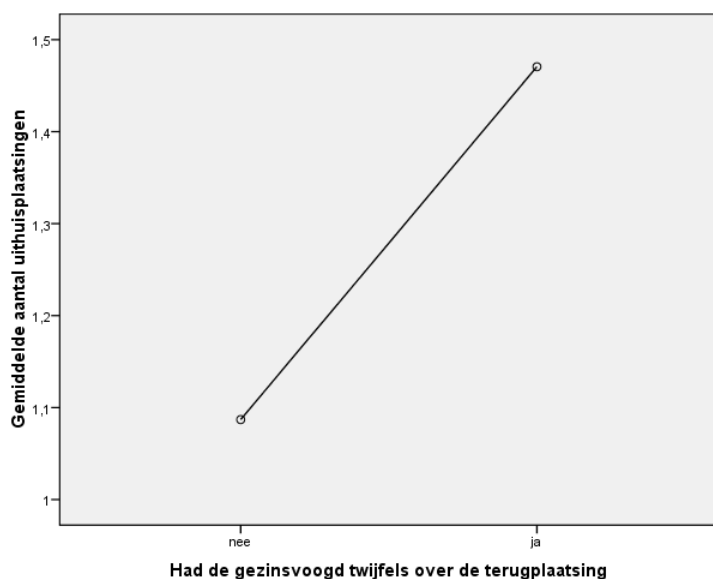
		Locatie Bureau Jeugdzorg	
		BJZ Eindhoven	Bjz Rotterdam
Hoofdreden	ouderfactoren	10(53%)	20(67%)
eerste terugplaatsing	gezins- cq. systeemfactor	7(37%)	0(0%)
	combinatie ouder- & gezinsfactoren	2(10%)	6(20%)
	onbekend	0(0%)	4(13%)
	totaal	19(100%)	30(100%)
missende waarden		0	3

3.4 Visie Bureau Jeugdzorg.

3.4.1 Verschil in het aantal uithuisplaatsingen bij de verschillende visies van de gezinsvoogd ten aanzien van de eerste terugplaatsing.

Om te onderzoeken of de visie van de gezinsvoogd ten aanzien van een terugplaatsing een rol speelt bij het herhaald uit huis plaatsen van kinderen is een onafhankelijke t-toets uitgevoerd. In deze analyse zijn dertien dossiers niet meegenomen, omdat in deze dossiers geen informatie te vinden was over de mening van de gezinsvoogd ten aanzien van de eerste terugplaatsing van het kind. Uit de analyse blijkt dat kinderen bij wie de gezinsvoogd twijfelde over de eerste terugplaatsing gemiddeld vaker uit huis worden geplaatst ($M = 1.09$, $SD = 0.29$), dan kinderen bij wie de gezinsvoogd niet twijfelde over de eerste terugplaatsing ($M = 1.47$, $SD = 0.51$) (figuur 4, pagina 27). Er is sprake van een significant verschil, $t(38) = - .003$, $p < .005$. Dit betekent dat wanneer een gezinsvoogd twijfelt over de beslissing die hij neemt ten aanzien van het voor de eerste keer terugplaatsen van een kind dit van invloed is op het totale aantal keren dat een kind uit huis wordt geplaatst.

Om te onderzoeken of er een verschil is tussen jongens en meisjes is er een onafhankelijke t-toets uitgevoerd voor alleen jongens en een onafhankelijke t-toets voor alleen meisjes. Uit de analyse blijkt dat er sprake is van een significant verschil tussen het

Figuur 4. Had de gezinsvoogd twijfels over de terugplaatsing? ($N = 39$).

gemiddelde aantal uithuisplaatsingen bij meisjes bij wie de gezinsvoogd twijfelde over de terugplaatsing en bij meisjes bij wie de gezinsvoogd niet twijfelde over de terugplaatsing, $t(10.951) = -3.386$, $p < .006$. Bij de jongens is er geen sprake van een significant verschil, $t(14) = -1.323$, $p < .207$. Dit wil zeggen dat de verschillende visies van Bureau Jeugdzorg ten aanzien van de eerste terugplaatsing van meisjes verschillen in het aantal uithuisplaatsingen, terwijl dit bij jongens niet het geval is.

Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen de verschillende leeftijdscategorieën en tussen de verschillende categorieën van de duur van de pleeggezinplaatsing.

3.5 Toetsing terugplaatsing door Raad voor de Kinderbescherming.

Bij alle kinderen die door Bureau Jeugdzorg teruggeplaatst worden, heeft de Raad voor de Kinderbescherming slechts bij 34% getoetst of dit ook een juiste beslissing is (tabel 13, pagina 28). Deze toetsing vindt in 77% van de gevallen achteraf plaats (tabel 14, pagina 28). Daarbij heeft de Raad voor de Kinderbescherming bij geen enkele toetsing eigen onderzoek verricht. De toetsing van de terugplaatsing door de Raad voor de Kinderbescherming geschiedt daarmee enkel op basis van de schriftelijke beslissing van Bureau Jeugdzorg. In deze analyse zijn veertien dossiers niet meegenomen, omdat in deze dossiers geen informatie te vinden was over de toetsing van de terugplaatsing door de Raad voor de

Kinderbescherming. Deze resultaten dienen met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden gezien het beperkt aantal waarnemingen ($N = 38$).

Tabel 13.

Heeft de Raad voor de Kinderbescherming de terugplaatsing getoetst? ($N = 38$)

Categorie	Aantal (percentage)
Nee	25 (66%)
Ja	13 (34%)
Totaal	38 (100%)

Tabel 14. *Wanneer heeft de Raad voor de Kinderbescherming getoetst?* ($N = 13$)

Categorie	Aantal (percentage)
Vooraf	3 (23%)
Achteraf	10 (77%)
Totaal	13 (100%)

3.5.1 Verschil in het aantal uithuisplaatsingen tussen het tijdstip waarop de Raad voor de Kinderbescherming heeft getoetst?

Om te onderzoeken of het tijdstip waarop de Raad voor de Kinderbescherming een (voorgenomen) terugplaatsing heeft getoetst een rol speelt bij het herhaald uit huis plaatsen van kinderen zou een enkelvoudige variantieanalyse (anova) uitgevoerd kunnen worden. Gezien het beperkt aantal waarnemingen ($N = 13$) is het uitvoeren van een dergelijke analyse echter weinig zinvol.

3.5.2 Welke factoren uit de besluitvorming voorspellen de kans dat een (pleegkind) opnieuw uit huis geplaatst wordt, nadat het kind eerst teruggeplaatst was vanuit een pleeggezin?

Om te kunnen bepalen welke factoren uit de besluitvorming de kans vergroten dan wel verminderen dat een kind na terugplaatsing opnieuw uit huis geplaatst moet worden, is een logistische regressieanalyse uitgevoerd.

Na het bestuderen van de dataset blijken de volgende onafhankelijke variabelen die betrekking hebben op besluitvorming toegevoegd te kunnen worden aan de logistische regressieanalyse; “Heeft de Raad voor de Kinderbescherming de terugplaatsing getoetst?” en “Was er sprake van twijfel bij Bureau Jeugdzorg ten aanzien van de terugplaatsing?” Voor de analyse wordt alleen gebruik gemaakt van dossiers, waarbij alle benodigde variabelen

beschikbaar waren ($N = 32$).

Het model met daarin alle onafhankelijke variabelen is significant, $\chi^2(5, N = 31) = 17.86$, $p < .003$. Dit betekent dat het model in staat is om onderscheid te maken tussen kinderen die wel en kinderen die niet opnieuw uit huis geplaatst worden. Het model verklaart tussen de 46% (Cox and Snell R square) en 66% (Nagelkerke R squared) van de variantie in de kans dat een kind opnieuw uit huis geplaatst wordt. Daarnaast verklaart het model in 75% van de gevallen een herhaalde uithuisplaatsing als juist⁸.

Uit de resultaten blijkt dat er geen variabelen in het model zitten die een significante bijdrage leveren aan het voorspellende vermogen van het model. Het toevoegen van de variabelen “geslacht”, “leeftijd⁹” en “de duur van de pleeggezinplaatsing¹⁰” met ieder twee categorieën levert één significante bijdrage aan het model bij een betrouwbaarheidsinterval van 95%, namelijk de variabele “geslacht”. Er is sprake van een kansverhouding (odds ratio) van 27.6. Dit betekent dat de kans dat een kind opnieuw uit huis geplaatst wordt 27.6 keer hoger is voor een meisje, dan voor een jongen wanneer alle andere onafhankelijke variabelen constant blijven (tabel 15).

Tabel 15.

Vergelijking van de variabelen. ($N = 32$)

								95% C.I. voor EXP(B)	
		B	S.E.	Wald	df	sig.	Exp(B)	lower	upper
Stap									
1	Twijfel Bz terugplaatsing (1)	2.188	1.653	1.753	1	0.186	8.917	0.350	227.478
	Toetsing door Rvdk?(1)	-21.344	10.788.378	0	1	0.998	0	.000	
	Geslacht(1)	3.318	1.692	3.844	1	0.050	27.594	1.001	760.672
	Duurpleeggezinplaatsing2cat(1)	-1,279	1.745	0.552	1	0.457	0.273	.009	8.363
	Leeftijd2cat(1)	-1,934	1.783	1.177	1	0.278	0.145	0.004	4.759
	Constant	-2.122	2.172	0.955	1	0.328	0.120		

⁸ De volledige analyses zijn terug te vinden in bijlage III.

⁹ De variabele “leeftijd” is onderverdeeld in twee categorieën, namelijk kinderen tot 6 jaar en kinderen vanaf 6 jaar.

¹⁰ De variabele “duur van de pleeggezinplaatsing” is onderverdeeld in twee categorieën, namelijk; kortdurende plaatsing tot 6 maanden en langdurende plaatsing vanaf 6 maanden.

4 Conclusie en discussie

4.1 Samenvatting onderzoeksresultaten.

In dit hoofdstuk zal de onderzoeksvraag beantwoordt worden aan de hand van de verschillende deelvragen. Tevens zullen de beperkingen van dit onderzoek besproken worden en zullen er aanbevelingen voor de praktijk en toekomstig onderzoek gedaan worden.

4.1.1 Verloop plaatsing en terugplaatsing.

Wulczyn (2004) rapporteert in zijn onderzoek dat ongeveer de helft van alle kinderen teruggeplaatst worden naar hun gezin van herkomst na een verblijf in een pleeggezin. Deze cijfers komen redelijk overeen met de resultaten uit onderhavig onderzoek, waaruit blijkt dat minder dan de helft (40%) van de kinderen teruggeplaatst wordt. De meeste van deze kinderen worden teruggeplaatst naar hun moeder (65%). Uit het dossieronderzoek pleeggezinplaatsingen uit 2009 (Van den Bergh & Weterings, 2010^a) komen vergelijkbare cijfers naar voren, waaruit blijkt dat ongeveer de helft van alle kinderen die worden teruggeplaatst teruggaan naar hun moeder.

Ook blijkt uit het dossieronderzoek uit 2009 dat de gemiddelde duur van een uithuisplaatsing voor kinderen die worden teruggeplaatst 12,2 maanden bedraagt. In het onderhavige onderzoek is een onderscheid gemaakt tussen kinderen die wel opnieuw uithuis geplaatst worden en kinderen die permanent terug thuis geplaatst worden. Uit dit onderzoek blijkt dat kinderen die opnieuw uit huis geplaatst worden relatief korter in een pleeggezin verblijven, namelijk respectievelijk 8 en 13 maanden. Eerder onderzoek bevestigt deze bevinding. Biehal (2007) vond namelijk dat kinderen die korter dan 90 dagen in een pleeggezin verbleven meer kans hadden om opnieuw uit huis geplaatst te worden na terugplaatsing. Dit zou kunnen betekenen dat wanneer kinderen langer in een pleeggezin verblijven er ook meer tijd genomen is voor de besluitvorming tot terugplaatsing. Mogelijk dat enerzijds de besluitvorming hierdoor zorgvuldiger is verlopen en anderzijds de ouder(s) meer tijd hebben gehad om aan hun verbeterpunten/doelen te werken. Hierdoor zou het teruggeplaatste kind minder kans kunnen lopen om opnieuw uit huis geplaatst te worden ten op zichte van kinderen die korter in een pleeggezin verbleven. Echter dit betekent niet dat kinderen oneindig lang in een pleeggezin moeten verblijven en daarmee geen zekerheid kunnen krijgen over hun toekomstperspectief. Choy & Schulze (2010) vonden namelijk in wetenschappelijk onderzoek dat het belangrijk is voor hun ontwikkeling dat kinderen weten

waar ze mogen opgroeien. Het kind heeft een selectieve gehechtheids- en opvoedingsrelatie nodig om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Het ontbreken van een dergelijke relatie kan leiden tot gedragsproblemen. Door direct na de uithuisplaatsing het kind een intensief begeleid contact met zijn ouder(s) aan te bieden, kan de betrokken hulpverlening binnen een half jaar na uithuisplaatsing duidelijkheid verschaffen over waar het kind mag gaan opgroeien. Op deze manier kan het kind een selectieve gehechtheids- en opvoedingsrelatie worden geboden, dan wel met zijn ouder(s), dan wel met zijn pleegouders (Van den Bergh & Weterings, 2008).

Naast de duur van de uithuisplaatsing speelt de leeftijd van het kind mogelijk ook een rol in het verloop van de pleeggezinplaatsing. Jongere kinderen zouden gemiddeld korter in een pleeggezin verblijven dan oudere kinderen. Dit verschil is echter niet significant. Bij jongere kinderen wordt er mogelijk meer rekening gehouden met het snelle verloop van hun ontwikkeling en in het bijzonder de gehechtheidsontwikkeling. De besluitvorming zou hierdoor sneller kunnen verlopen, omdat de gezinsvoogd eerder duidelijkheid wil geven over het toekomstperspectief van het kind. Bij oudere kinderen spelen deze factoren waarschijnlijk een minder grote rol.

Van de kinderen die teruggeplaatst zijn, wordt één op de drie kinderen (33%) op enig moment opnieuw uit huis geplaatst. Dit komt redelijk overeen met eerder verrichte internationale onderzoeken, waarbij percentages worden genoemd variërend van 14% tot 43% (Wulczyn, 2004; Biehal, 2007; Kimberlin, Anthony & Austin, 2009; Vanderfaeillie & Van Holen, 2010). Ook in Nederland wordt een vergelijkbaar percentage (38%) gevonden (Moene, 2011). Het enigszins hoge percentage herhaalde uithuisplaatsingen zou verklaard kunnen worden door het onzorgvuldig en te snelle verloop van het besluitvormingsproces. Verderop in dit hoofdstuk komen enkele factoren aan bod die de kwaliteit van het besluitvormingsproces mogelijk negatief beïnvloeden. Daarnaast kan een verklaring ook gezocht worden in het ontbreken van de ontwikkeling van het kind en de interactie tussen het kind en zijn ouder(s) in het besluitvormingsproces.

Oudere kinderen verblijven gemiddeld langer in hun gezin van herkomst na een terugplaatsing, voordat zij opnieuw uit huis geplaatst worden. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat oudere kinderen minder afhankelijk zijn van de basale zorg van hun ouders en hierdoor zich mogelijk langer staande kunnen houden in een inadequate opvoedingssituatie. Dit verschil is echter niet significant. Ook komen deze resultaten niet overeen met eerder onderzoek. Daaruit zou blijken dat oudere kinderen juist een groter risico lopen om opnieuw uit huis geplaatst te worden na een terugplaatsing (Van Dam & ten Haaf, 1999; Wells & Guo,

1999). Uit een recent Deens onderzoek (Ejrnaes, Ejrnaes & Frederiksen, 2011) blijkt echter wel dat ouder- en gezinsfactoren die een rol spelen bij een uithuisplaatsing van groter belang zijn bij jongere kinderen. Naar mate de kinderen ouder worden, lijken deze risicofactoren steeds minder belangrijk te zijn en minder vaak te leiden tot een uithuisplaatsing.

Ook lijken er in onderhavig onderzoek aanwijzingen naar voren te komen dat kinderen die teruggeplaatst worden bij één van hun ouders meer risico zouden lopen om opnieuw uit huis geplaatst te worden ten opzichte van kinderen die teruggeplaatst worden bij hun beide ouders. Dit verschil is echter net niet significant. Ejrnaes, Ejrnaes & Frederiksen (2011) vonden echter wel dat kinderen die in een één-ouder gezin opgroeien een groter risico lopen om uit huis geplaatst te worden dan kinderen die in een twee-ouder gezin opgroeien. Een mogelijke verklaring voor deze bevinding zou kunnen zijn dat ouders die alleen voor hun kind zorgen een grotere opvoedingslast ervaren, dan wanneer ouders de zorg voor hun kind kunnen delen. Uit Amerikaans onderzoek (Marcenko, Lyons & Courtney, 2011) blijkt dat de moeders van kinderen die zich in het jeugdzorgsysteem bevinden overwegend arm zijn, hard moeten werken om in de basale behoeften van hun gezin te kunnen voldoen en zelf kampen met persoonlijke problemen, zoals psychische problemen, trauma's, middelengebruik en huiselijk geweld. Hiilamo & Saarikallio-Torp (2011) beschrijven dat in enkele Amerikaanse onderzoeken de psychische gezondheid van de moeder in verband wordt gebracht met de kans op (herhaalde) uithuisplaatsingen. In recent Deens onderzoek wordt gevonden dat moederfactoren een grotere rol spelen bij het uit huis plaatsen van kinderen dan vaderfactoren (Ejrnaes, Ejrnaes & Frederiksen, 2011).

4.1.2. Criteria uithuisplaatsing en terugplaatsing.

De criteria voor zowel het uit huis plaatsen als het terugplaatsen van (pleeg)kinderen worden in dit onderzoek onderverdeeld in drie categorieën; kindfactoren, ouderfactoren & gezinsfactoren. De aanleiding voor een uithuisplaatsing is meestal niet het gedrag van het kind, maar het disfunctioneren van de ouders en/of het gezinssysteem (van Dam & ten Haaf, 1999; Van den Bergh & Weterings, 2007; Van den Bergh & Weterings, 2010^a). Uit dit onderzoek is gebleken dat er hoofdzakelijk gezinsfactoren (58%) een rol spelen bij het uit huis plaatsen van kinderen. Bij het terugplaatsen van kinderen spelen hoofdzakelijk ouderfactoren (72%) een rol in de besluitvorming. Er worden overwegend dezelfde criteria gehanteerd bij een uithuisplaatsing als bij een terugplaatsing van een kind. Deze resultaten doen vermoeden dat kindfactoren en in het bijzonder de interactie tussen het kind en zijn ouder(s) nauwelijks tot geen rol spelen in de besluitvorming tot uit huis plaatsing en eventueel

terugplaatsing van het kind. In het dossieronderzoek pleeggezinplaatsingen uit 2009 (Van den Bergh & Weterings, 2010^a) spelen kindfactoren ook nauwelijks een rol bij een uithuisplaatsing. Dit geldt ook voor het beslissingsformulier ‘beëindiging uithuisplaatsing ten gunste van plaatsing in het ouderlijk/oorspronkelijk milieu’, welke onderdeel is van huidige methodiek binnen de gezinsvoogdij (Deltamethode¹¹). Mogelijk dat het voor gezinsvoogden ingewikkeld is om vast te stellen hoe de interactie tussen ouder(s) en het kind verloopt, waardoor zij geneigd zijn zich meer te richten op meetbare feitelijkheden, zoals het wel of niet aanwezig zijn van bepaalde hulpverlening voor persoonlijke problematiek van de ouder(s). Hierdoor besteedt de gezinsvoogd echter onvoldoende aandacht aan een cruciaal onderdeel in de besluitvorming, namelijk de beantwoording van de vraag; kunnen deze specifieke ouders in voldoende mate aansluiten bij dit specifieke kind en zijn opvoedings- en ontwikkelingsbehoeften? Het onbeantwoord laten van deze cruciale vraag kan negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de besluitvorming tot terugplaatsing.

Bureau Jeugdzorg Utrecht (2006) heeft een werkdocument opgesteld ter ondersteuning van gezinsvoogden bij het nemen van beslissingen tot uithuisplaatsing. In dit document komen overwegend ouderfactoren aan bod, wat overeenkomt met de resultaten uit dit onderzoek. Daarentegen komen in dit document ook kindfactoren aan bod, dan wel in beperkte mate, die betrekking hebben op de ontwikkelingsbehoeften van het kind en het verloop van de interactie tussen de ouder(s) en het kind in bezoekcontacten. Een mogelijke verklaring voor het verschil tussen dit werkdocument en de resultaten uit dit onderzoek zou kunnen zijn; dat kindfactoren wel degelijk een plek hebben binnen besluitvormingsdocumenten, maar dat zij uiteindelijk slechts een beperkte rol krijgen in de daadwerkelijke besluitvorming in de praktijk. Ook dit hiaat kan de kwaliteit van de besluitvorming negatief beïnvloeden.

4.1.3. Verschillen tussen diverse Bureaus Jeugdzorg.

Uit dit onderzoek is gebleken dat er een significant verschil is tussen de criteria die Bureau Jeugdzorg Eindhoven en Bureau Jeugdzorg Rotterdam hanteren bij zowel de eerste uithuisplaatsing als de terugplaatsing van een kind. De verschillen in gehanteerde criteria bij

¹¹ De Deltamethode is de methodiek die sinds 2008 landelijk ingevoerd is binnen de gezinsvoogdij bij de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Het belangrijkste doel van deze methodiek is het opheffen van de ontwikkelingsbedreiging bij het kind door zoveel als mogelijk een samenwerkingsrelatie met de ouder(s) aan te gaan (PI Research & Van Montfoort, 2009).

de betreffende Bureaus Jeugdzorg kunnen mogelijk worden verklaard doordat de weging van factoren sterk afhangt van individuele werkers en er slechts sprake is van een geringe mate van overeenstemming over de noodzaak van een uithuisplaatsing tussen hulpverleners bij een eenzelfde probleembeschrijving (van Dam & ten Haaf, 1999). Ook blijken er per vestiging van een Bureau Jeugdzorg en per individuele gezinsvoogdijwerker grote verschillen te bestaan in besluitvorming (Bouw & van Dijk, 2002; Van den Bergh & Weterings, 2007). Daarnaast is er in onderhavig onderzoek alleen gekeken naar de hoofdreden van de uithuis- en terugplaatsing. Terwijl uit eerder dossieronderzoek (Van den Bergh & Weterings, 2010^a) blijkt dat er ongeveer vier redenen ten grond slag liggen aan een uithuisplaatsing. Hierdoor zijn anderen factoren die mogelijk ook een rol hebben gespeeld in de besluitvorming in dit onderzoek verloren gegaan. Tevens kunnen er verschillen bestaan in de manier waarop de data verzameld zijn bij de betreffende Bureaus Jeugdzorg, aangezien de dataverzameling door diverse studenten is uitgevoerd en gegevens niet altijd letterlijk in de dossier terug te vinden waren, maar ook geregeld geïnterpreteerd moesten worden vanuit de context.

4.1.4 Toetsing Raad voor de Kinderbescherming.

In dit onderzoek heeft de Raad voor de Kinderbescherming slechts bij 34% van de kinderen getoetst of een terugplaatsing van het kind ook een juiste beslissing is. Deze toetsing vindt in 77% van de gevallen achteraf plaats, waarbij bij geen enkele toetsing eigen onderzoek werd verricht. De inspectie jeugdzorg (2010) concludeerde in 2009 dat 41% van de terugplaatsing achteraf werden getoetst. Ook concludeerde zij dat de Raad voor de Kinderbescherming slechts in 3% van de gevallen een eigen onderzoek was gestart. Aan de hand van de resultaten uit het rapport van de Inspectie Jeugdzorg en de resultaten uit dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat de toetsing van een voorgenomen terugplaatsing door de Raad voor de Kinderbescherming bij Bureau Jeugdzorg Eindhoven en Bureau Jeugdzorg Rotterdam onvoldoende verloopt, waardoor het risico op een onvoldoende onderbouwde en foutieve beslissing bij een terugplaatsing aanwezig is. Mogelijk dat het onvolledig toetsen van een terugplaatsing door de Raad voor de Kinderbescherming een rol heeft gespeeld bij het opnieuw uit huis moeten plaatsen van ongeveer één derde van de kinderen in dit onderzoek.

4.1.5 Visie & besluitvorming Bureau Jeugdzorg.

De mening van de gezinsvoogd over een voorgenomen terugplaatsing lijkt van invloed te zijn op het totaal aantal uithuisplaatsingen dat een kind meemaakt. Wanneer er sprake is van enige twijfel ten aanzien van de voorgenomen terugplaatsing heeft dit een negatieve invloed op het

totaal aantal keren dat een kind uit huis wordt geplaatst. Kinderen worden namelijk vaker uit huis geplaatst, wanneer er sprake is van twijfels bij een gezinsvoogd voorafgaand aan de eerste terugplaatsing. Mogelijk dat dit verklaard kan worden door het ontbreken van bepaalde informatie over het functioneren van het gezin in relatie tot het kind in de besluitvorming. Wanneer de gezinsvoogd zijn besluit vervolgens baseert op deze nog onvolledige informatie kan dit de kans vergroten dat het kind ten onrechte teruggeplaatst wordt. Hiermee wordt het risico vergroot dat het kind op enig moment opnieuw uit huis geplaatst moet worden met alle gevolgen van dien.

Echter blijkt uit dit onderzoek ook dat de factoren die betrekking hebben op besluitvorming geen significante bijdrage leveren aan het voorspellen van een herhaalde uithuisplaatsing. Daarentegen blijkt wel dat de kans dat een kind opnieuw uit huis geplaatst wordt 27.6 keer hoger is voor een meisje, dan voor een jongen wanneer alle omstandigheden hetzelfde zijn. Uit eerdere onderzoeken blijkt dat andere factoren ook een rol spelen in de kans dat een kind opnieuw uit huis geplaatst zal worden, zoals de leeftijd van het kind (Wells, 1999) en de duur van de pleeggezinplaatsing (Wulczyn, 2004; McDonald et al., 2006; Shaw, 2006). Mogelijk dat het zeer beperkte aantal dossiers wat meegenomen is in deze analyse van invloed is op deze beperkte resultaten.

4.2 Beperkingen van dit onderzoek.

Allereerst zijn er met betrekking tot de dataverzameling enkele kanttekeningen te plaatsen bij dit onderzoek. De gevonden data werden slechts verkregen op basis van papieren dossiers, waardoor er bij een aantal kinderen relevante informatie ontbrak. Deze situatie heeft zich met name voorgedaan bij Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, waardoor er slechts een beperkt aantal dossiers meegenomen konden worden in het onderzoek. Ook kon niet alle informatie letterlijk uit het dossier gehaald worden en moest deze informatie soms door de onderzoekers geïnterpreteerd worden uit de rapportages. Daarbij zijn de dossiergegevens verzameld door verschillende personen, waardoor er verschillen kunnen bestaan tussen de interpretatie van deze gegevens.

Ook zijn er met betrekking tot de steekproef kanttekeningen te plaatsen. Zo is er sprake van een redelijk scheve verdeling tussen jongens (36%) en meisjes (64%). Daarnaast is er sprake van een relatief kleine steekproef wanneer het specifiek gaat over kinderen die opnieuw uit huis geplaatst zijn. Dit betekent dat de getrokken conclusies met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd dienen te worden.

4.3 Aanbevelingen voor de praktijk.

Volgens Bouw & van Dijk (2002) speelt besluitvorming een cruciale rol bij het wel of niet terugplaatsen van pleegkinderen. Uit dit onderzoek zijn een aantal cruciale aspecten uit deze besluitvorming naar voren gekomen.

Allereerst blijkt dat wanneer de gezinsvoogd twijfels heeft over een terugplaatsing het kind meer risico loopt om in de toekomst opnieuw uit huis geplaatst te worden. Het terugplaatsen van kinderen brengt tal van veranderingen met zich mee wat weer van negatieve invloed kan zijn op het psychosociaal functioneren van deze kinderen (Lau, Litrownik, Newton & Landsverk, 2003). Dit geldt ook voor het opnieuw uit huis plaatsen van kinderen, omdat er dan sprake is van een verandering van verblijfplaats en daarmee samenhangend een verandering van primaire opvoeder (BASSC, 2008; Strijker, Knorth & Knot-Dickscheit, 2008). Wetende dat twijfels bij de gezinsvoogd een extra risico met zich mee brengt, betekent dit voor de praktijk dat de gezinsvoogd er alles aan moet doen om deze twijfel zo klein mogelijk te maken en daarmee het risico op een herhaalde uithuisplaatsing. De gezinsvoogd zou er daarom bij twijfel voor moeten kiezen om extra informatie te vergaren, waardoor de besluitvorming vollediger kan verlopen. Indien deze twijfel aanhoudt en het voor de gezinsvoogd niet mogelijk is om de ontbrekende informatie te achterhalen is het van belang om de deskundigheid van een onafhankelijke derde partij in te schakelen. Hierbij kan gedacht worden aan forensische (beslissings)diagnostiek, zoals onder andere uitgevoerd wordt door het Nederlands Instituut voor Forensische psychiatrie en psychologie (NIFP) en het Ambulatorium te Zetten.

Daarnaast zijn er in dit onderzoek aanwijzingen gevonden dat kinderen die teruggeplaatst worden bij één ouder meer risico zouden lopen om opnieuw uit huis geplaatst te worden. Met de wetenschap dat een uithuisplaatsing van een kind hoofdzakelijk veroorzaakt wordt door ouder- en gezinsfactoren en in het bijzonder door pedagogische onmacht en psychische problemen bij ouder(s) betekent dit voor de besluitvorming dat er extra aandacht moet zijn voor de rol en het functioneren van de ouder in relatie tot het kind.

Als laatste wordt in dit onderzoek geconcludeerd dat er in de praktijk van de besluitvorming tot terugplaatsing nauwelijks aandacht is voor het functioneren van het kind en de interactie tussen ouder(s) en kind. Ondanks dat er bij ouders en/of het gezin sprake kan zijn van vooruitgang, wil dit niet altijd zeggen dat ouder(s) daarmee voldoende tegemoet kunnen komen aan de ontwikkelingsbehoeften van hun kind. Een terugplaatsing hoeft hiermee niet de meest geschikte keuze te zijn voor het kind. Hiervoor is het noodzakelijk om de ontwikkeling van het kind en de interactie tussen ouder(s) en kind een explicietere rol te

geven in de besluitvorming. Bureau Jeugdzorg Utrecht heeft in hun werkdocument ter ondersteuning van gezinsvoogden bij het nemen van beslissingen tot uithuisplaatsing een eerste aanzet gedaan om de ontwikkeling van het kind en de interactie tussen het kind en de ouders een plek te geven in de besluitvorming. In de praktijk blijkt er echter nog nauwelijks aandacht te zijn voor kindfactoren (Van den Bergh & Weterings, 2010^a). Het is daarom van belang dat de Bureaus Jeugdzorg in den landen zich in het besluitvormingsproces meer gaan richten op de ontwikkeling van het kind en de interactie tussen het kind en zijn ouder(s). Hiermee kan de gezinsvoogd een cruciale vraag in het besluitvormingsproces mogelijk beter beantwoorden, namelijk; kan deze ouder, met zijn mogelijkheden en beperkingen, in voldoende mate tegemoet komen aan de ontwikkelings- en opvoedingsbehoeften van dit specifieke kind? Mogelijk kan de gezinsvoogd hiermee het risico op een herhaalde uithuisplaatsing enigszins kan verkleinen.

Naast een aantal cruciale aspecten uit de besluitvorming is uit dit onderzoek, in navolging op het rapport van de Inspectie Jeugdzorg uit 2009, naar voren gekomen dat het huidige systeem om beslissingen tot terugplaatsing van Bureau Jeugdzorg te toetsen onvoldoende is. Bij herziening van de Ots-regeling in 1995 is niet langer de Kinderrechter, maar de gezinsvoogdij-instelling (Bureau Jeugdzorg) verantwoordelijk voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling (Inspectie jeugdzorg, 2010). Mariëlle Bruning concludeerde reeds in 2001 dat deze aanpassingen in de Ots-regeling onvoldoende de belangen van (pleeg)kinderen zou waarborgen. Bureau Jeugdzorg zou teveel beslissingsruimte krijgen en de toetsende raak van de Raad voor de Kinderbescherming zou het adequaat verlopen van de besluitvorming te weinig waarborgen. Deze conclusie sluit aan bij de resultaten uit dit onderzoek en de bevindingen van de Inspectie Jeugdzorg. Omdat een beslissing tot terugplaatsing, net zoals een beslissing tot uithuisplaatsing, van grote invloed kan zijn op het psychosociaal functioneren van het kind dient een voorgenomen beslissing tot terugplaatsing te allen tijde getoetst te worden door een onafhankelijk orgaan. In navolging op de door de Tweede Kamer aangenomen motie van de SP ten aanzien van pleegkinderen die langer dan één jaar in een pleeggezin verblijven en de suggestie die de Inspectie Jeugdzorg reeds in hun rapport uit 2009 deed, dient overwogen te worden om de Kinderrechter opnieuw een rol te geven in de toetsing van alle terugplaatsingen van kinderen naar hun gezin van herkomst.

4.4 Aanbevelingen voor toekomst onderzoek.

Dit dossier onderzoek is uitgevoerd bij drie locaties van Bureau Jeugdzorg in den landen. Daarbij was er sprake van een kleine steekproef wanneer het specifiek kinderen betrof die na

terugplaatsing op enig moment opnieuw uit huis geplaatst werden. Om meer representatieve en generaliseerbare conclusies te kunnen trekken is het van belang om dit onderzoek nogmaals over te doen bij meerdere vestigingen van Bureau Jeugdzorg in den landen, waardoor er naar verwachting ook een grotere steekproef zal ontstaan.

In onderhavig onderzoek leek er op enig moment sprake van dat kinderen die teruggeplaatst werden bij hun moeder significant vaker uit huis geplaatst werden, dan kinderen die teruggeplaatst werden naar beiden ouders. Gezien de scheve verdeling tussen de diverse type ouders en de zeer kleine steekproef konden hieruit echter geen conclusies uit getrokken worden. Gezien de resultaten uit diverse internationale onderzoeken (Hiilamo & Saarikallio-Torp, 2011; Marcenko, Lyons & Courtney, 2011; Ejrnaes, Ejrnaes & Frederiksen, 2011), die de rol van de moeder bij een uithuisplaatsing van een kind enigszins in kaart hebben gebracht, zou het voor de toekomst interessant kunnen zijn om het verloop van terugplaatsingen bij de diverse type ouders (moeders, vaders, beide ouders) in Nederland verder te onderzoeken.

Ook leek er op enig moment sprake van dat het moment van toetsen van de voorgenomen terugplaatsing door de Raad voor de Kinderbescherming een significante bijdrage leverde aan het totaal aantal uithuisplaatsing. Ook hiervoor geldt dat er sprake was van een zeer kleine steekproef, waardoor er geen conclusies getrokken konden worden. Gezien het feit dat de Raad voor de Kinderbescherming in een groot aantal gevallen een terugplaatsing pas achteraf toetst, zou het interessant kunnen zijn om dit verder te onderzoeken.

Voorafgaand aan dit onderzoek werd er reeds geconcludeerd dat er nog maar weinig onderzoek verricht is naar het verloop van terugplaatsingen (Frame, et al., 2000). Gezien de resultaten van dit onderzoek waaruit blijkt dat ongeveer de helft van alle kinderen die teruggeplaatst wordt op enig moment opnieuw uit huis geplaatst worden en de negatieve gevolgen die een herhaalde uithuisplaatsing kan hebben voor de ontwikkeling van een kind, is het van belang dat het verloop van terugplaatsingen nog verder in kaart gebracht gaat worden. Dit onderzoek heeft zich met name gericht op de besluitvorming welke een cruciale rol speelt in het proces tot terugplaatsing van een kind (Bouw & van Dijk, 2002; Van den Bergh & Weterings, 2007; Arad-Davidzon & Benbenishty, 2008). Naast het in kaart brengen van de besluitvorming is het ook van belang dat er verder onderzoek verricht wordt naar factoren in het hulpverleningsproces die een herhaalde uithuisplaatsing kunnen voorkomen. Het investeren in ondersteuning en begeleiding gedurende het proces tot terugplaatsing, zou ervoor kunnen zorgen dat terugplaatsingen vaker slagen (Wulczyn, 2004).

Literatuurlijst

- Arad-Davidzon, B. & Benbenishty, R. (2008). The role of workers' attitudes and parent and child wishes in child protection workers' assessments and recommendation regarding removal and reunification. *Children and Youth Services Review*, 30, 107–121.
- BASSC (2008). Foster Care Re-Entry: Evidence and Implications. *Evidence for Practice*, 11 3, 1-18.
- Biehal, N. (2007). Reuniting Children with their Families: Reconsidering the Evidence on Timing, Contact and Outcomes. *British Journal of Social Work*, 37, 807–823.
- Boendermakers, L., Van der Pijll, M. & Lekkerkerker, L. (2006). Eén zaak, één oordeel? Een verslag van een verkennend onderzoek naar de overeenkomsten en verschillen in de beoordeling van casussen aangemeld bij Bureau Jeugdzorg Limburg. NIZW Jeugd, Utrecht.
- Boer, mr. R. de (2008). *De ondertoezichtstelling. Een beschrijving van het wettelijk kader voor gezinsvoogden*. Woerden: Van Montfoort & Den Haag: Stichting Bureaus Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland.
- Bouw, A. & Dijk, L. van (2002). Verantwoord beslissen. Besluitvorming binnen de gezinsvoogdij. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Bruning, M.R. (2001). Rechtvaardiging van kinderbescherming: naar een nieuw maatregelenpakket na honderd jaar kinderbescherming. Deventer; uitgeverij Kluwer.
- Bureau Jeugdzorg Utrecht Jeugdbescherming (2006). *Criteria voor de (voorkoming van) uithuisplaatsing. Criteria voor terugplaatsing van een kind bij de ouders*. Utrecht.
- Choy, J. & Schulze, E. (2010). Het beoordelen van het toekomstperspectief van pleegkinderen. In: P. Van Den Bergh & T. Weterings (red.), *Pleegzorg in perspectief. Ontwikkelingen in theorie en praktijk* (pp. 305-318). Assen: van Gorcum.

- Crea, T.M. (2010). Balanced Decision Making in Child Welfare: Structured Processes Informed by Multiple Perspectives, *Administration in Social Work*, 34-2, 196-212.
- Dam, C. van & Haaf, N. ten (1999). Besluitvorming bij uithuisplaatsing: een evaluatieonderzoek naar het functioneren van een instrument om de kwaliteit van besluitvorming bij uithuisplaatsing te verbeteren. Utrecht: Uitgeverij SWP.
- Ejrnaes, M., Ejrnaes, M. & Frederiksen, S. (2011). Risk factors of entry in out-of-home care: An empirical study of Danish birth cohorts, 1981-2003. *Child Indicators Research*, 4 1, 21-44.
- Frame, L., Berrick, J. D., & Brodowski, M. (2000). Understanding re-entry to out-of-home care for reunified infants. *Child Welfare*, 79(4), 339–369.
- Hiilamo, H. & Saarikallio-Torp, M. (2011). Child custody placement outcomes for mothers. *Children and Youth Services Review*, 33-9, 1489–1496.
- IJzendoorn, M.H. van (2010). In: P. Van Den Bergh & T. Weterings (red.), *Pleegzorg in perspectief. Ontwikkelingen in theorie en praktijk* (pp. 13-23). Assen: van Gorcum.
- Inspectie jeugdzorg (2010). *De toetsende taak van de Raad voor de Kinderbescherming bij beslissingen tot terugplaatsing naar huis. Onderzoek naar de doorgevoerde verbeteringen*. Utrecht.
- Kimberlin, S.E., Anthony, E.K. & Austin, M.J. (2009). Re-entering foster care: Trends, evidence, and implications. *Children and Youth Services Review* 31, 471–481.
- Lau, S.A., Litrownik, A.J., Newton, R.R. & Landsverk, J. (2003). Going Home: The Complex Effects of Reunification on Internalizing Problems Among Children in Foster Care. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 31-4. 345–359.
- Maaskant, A. (2007). Kind tussen pleegouders en ouders. Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Marcenko, M.O., Lyons, S.J. & Courtney, M. (2011). Mothers' experiences, resources and needs: The context for reunification. *Children and Youth Services Review*. 33-3, 431-438.

McDonald, T., Bryson, S., & Poertner, J. (2006). Balancing reunification and reentry goals. *Children and Youth Services Review*, 28(1), 4758.

Moene, M. (2011). *De beleving van de ouders van de problematische opvoedingssituatie*. (scriptie). Universiteit Leiden, Pedagogische wetenschappen Orthopedagogiek, Leiden.

Monck, E., Reynolds, J. & Wigfall, V. (2006). Putting Programme into Practice: The Introduction of Concurrent Planning into Mainstream Adoption and Fostering Services. *British Journal of Social Work*. 36, 41–55.

Moore, D.S., McCabe, G. & Craig, B. (2007). Introduction to the Practice of Statistics (6th ed.). New York: W.H.Freeman & Co Ltd.

Nederlandse Gezinsraad (2001). *Thuisplaatsing van pleegkinderen. Een onderzoek naar de thuisplaatsing van pleegkinderen na langdurige uithuisplaatsingen in het kader van ondertoezichtstelling*. Den Haag.

NJI (2011). *Nieuwsbrief Jeugd*, Nederlands Jeugdinstituut, 16-10.

Pallant, J. (2010). SPSS Survival manual. A step by step guide to data analysis using SPSS. UK: Mc Graw Hill.

PI Research & Van Montfoort (2009). *Handboek Deltamethode Gezinsvoogdij: De nieuwe methode voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling*. Duivendrecht/Woerden: PI Research/Van Montfoort.

Pleegzorg Nederland (2009). *Factsheet pleegzorg 2009*. 1-4.

Punselie, E.C.C. (2006). Voor een pleegkind met recht een toekomst. Een studie naar de

(rechts)positie van (pleeg)ouders en (pleeg)kinderen in geval van langdurige uithuisplaatsing. Proefschrift Universiteit Leiden.

Shaw, T. (2006). Reentry into the foster care system after reunification. *Children and Youth Services Review*, 28(11), 1375-1390.

Shaw, T.V. (2010). Reunification from foster care: Informing measures over time. *Children and Youth Services Review*, 32-4, 475-481.

Sinclair, I. (2005). Going home or staying away. What is best for long-stay foster children? In: N. Axford, V. Berry, M. Little & L. Morpeth (red.), *A Festschrift for Roger Bullock. Forty years of research, policy and Practice in children's services*. (pp. 93-106). Chichester: John Wiley & Sons Ltd.

Slot, W. (2010). Kinderbescherming in een ontwikkelingsperspectief. In: P. Van Den Bergh & T. Weterings (red.), *Pleegzorg in perspectief. Ontwikkelingen in theorie en praktijk* (pp. 177-194). Assen: van Gorcum.

Strijker, J., Knorth, E.J. & Knot-Dickscheit, J. (2008). Placement History of Foster Children: A Study of Placement History and Outcomes in Long-Term Family Foster Care. *Child Welfare*, 87-5, 107-124.

Taussig, H.N., Clyman, R.B. & Landsverk, J. (2001). Children Who Return Home From Foster Care: A 6-Year Prospective Study of Behavioral Health Outcomes in Adolescence. *Pediatrics*, 108-1, 1-7.

Terling, T. (1999). The efficacy of family reunification practices: Reentry rates and correlates of reentry for abused and neglected children reunited with their families. *Child Abuse & Neglect*, 23-12, 1359-1370.

Van den Bergh, P.M. & Weterings, A.M. (2007). *Pleegzorg, jeugdzorg voor het kind. Pedagogische besluitvorming bij uithuisplaatsing*. Utrecht: Uitgeverij Agiel.

Van den Bergh, P.M. & Weterings, A.M. (2008). *Pedagogische besluitvorming bij*

uithuisplaatsing. Expertise Centrum 'Kind in de Pleegzorg'. Universiteit Leiden, FSW, Afd. Orthopedagogiek.

Van den Bergh, P.M. & Weterings, A.M. (2010^a). *Dossieronderzoek Pleeggezinplaatsingen 2009 bij Bureau Jeugdzorg Rotterdam en Bureau Jeugdzorg Overijssel*. Leiden: Universiteit Leiden, Afd. Orthopedagogiek.

Van den Bergh, P.M. & Weterings, A.M. (2010^b). De betekenis van de ouder voor het pleegkind. In: P. Van Den Bergh & T. Weterings (red.), *Pleegzorg in perspectief. Ontwikkelingen in theorie en praktijk* (pp. 177-194). Assen: van Gorcum.

Vanderfaellie, J. & Van Holen, F. (2010). Het verloop van pleeggezinplaatsingen. In: P. Van Den Bergh & T. Weterings (red.), *Pleegzorg in perspectief. Ontwikkelingen in theorie en praktijk* (pp. 177-194). Assen: van Gorcum.

Wells, K. & Guo, S. (1999). Reunification and Reentry of Foster Children. *Children and Youth Services Review*, 21-4, 273-294.

Wulczyn, F. (2004). Family reunification. *Children, Families, and Foster Care*. 14-1, 95-113.

Bijlage I: Format dossieronderzoek pleeggezinplaatsingen 2011

1. Algemene gegevens	
Codenummer kind (code)	Kim Dankkaart 001-050 Kimberly Westerdijk 051-100 Marjet van der Elzen 101-150
Datum invulling (datum)	dd.mm.jjjj
Naam student (student)	1. Kim Dankkaart 2. Kimberly Westerdijk 3. Marjet van den Elzen
Welke instelling (instelling)	1. BJZ Eindhoven 2. BJZ Rotterdam 3. BJZ Agl. Amsterdam
Sexe kind (sexe)	0 = jongen 1 = meisje
Geb. datum kind (geboortek)	dd.mm.jjjj
Soort onderwijs: (onderwijs)	1. regulier basisonderwijs 2. speciaal basisonderwijs 3. regulier middelbaar onderwijs 4. voortgezet speciaal onderwijs 5. anders (bijv. daghulp, peuterspeelzaal) 9. onbekend
Geb. datum moeder (geboortem)	dd.mm.jjjj
Geb. datum vader (geboortev)	dd.mm.jjjj
Relatie ouders: (biologische ouders)	1. huwelijk 2. samenwonend 3. gescheiden 4. LAT-relatie 5. anders 6. ouders uit elkaar, niet getrouwd geweest 8. n.v.t. 9. onbekend
Hoeveel jaren samen?	aantal/nvt/ onbekend
Datum 1 ^e scheiding ouders: (datumschei)	dd.mm.jjjj/ nvt/ onbekend
Huidige relatie vader (alleen indien ouders gescheiden of uit elkaar zijn, anders n.v.t. invullen):	1. huwelijk 2. samenwonend 3. gescheiden 4. LAT-relatie 5. anders

	8. n.v.t. 9. onbekend
Huidige relatie moeder (alleen indien ouders gescheiden of uit elkaar zijn, anders n.v.t. invullen):	1. huwelijk 2. samenwonend 3. gescheiden 4. LAT-relatie 5. anders 8. n.v.t. 9. onbekend

Chronologische volgorde maatregelen; vermeld ook de maatregelen voor 2005!	
Datum 1e maatregel: (datumtrg1)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Soort 1 ^e maatregel (maatregel1)	1. VOTS 2. OTS 3. VOVO 4. Voogdij 9. Onbekend
Datum beëindiging 1 ^e maatregel (datumendm1)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Uithuisplaatsing 1 ^e maatregel (uhpmtrg1)	0. nee 1. ja 2. ja, meerdere uithuisplaatsingen tijdens 1 ^e maatregel 9. onbekend
Datum 2 ^e maatregel: (datumtrg 2)	dd.mm.jjjj / nvt/onbekend
Soort 2 ^e maatregel (maatregel2)	1. VOTS 2. OTS 3. VOVO 4. Voogdij 9. Onbekend
Datum beëindiging 2 ^e maatregel (datumendm1)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Uithuisplaatsing 2 ^e maatregel (uhpmtrg1)	0. nee 1. ja 2. ja, meerdere uithuisplaatsingen tijdens 1 ^e maatregel 9. onbekend
Etc. tot 5 ^e maatregel	

Chronologische volgorde uithuisplaatsingen; vermeld ook de uithuisplaatsingen voor 2005!	
Datum 1 ^e UHP: (datumuhp1)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Reden 1 ^e UHP (reden1uhp) <i>Vermeld de hoofdreden, want vaak zijn het er meer!</i>	1. ontwikkeling van het kind bevorderen 2. veiligheid bieden aan het kind 3. structuur bieden aan het kind 4. onderdak bieden aan het kind 5. leeftijd van het kind 6. gezinssituatie scheppen voor het kind 7. opname ouder(s) psychiatrische kliniek 8. persoonlijke problematiek ouders 9. ouder(s) gevangenis 10. huiselijk geweld 11. mishandeling kind 12. (vermoeden) seksueel misbruik 13. verwaarlozing 14. middelengebruik ouder(s) 15. anders, namelijk: 88. n.v.t. 99. onbekend
Soort Voorziening 1 ^e uhp (voorzienuhp1)	1. bestandspleeggezin 2. netwerkpleeggezin 3. therapeutisch pleeggezin 4. gezinshuis 5. residentieel 6. verblijf elders (oa. familie/vrienden) 7. anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Datum beëindiging 1 ^e UHP (datuhp1)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Reden beëindiging 1 ^e UHP (reden1uhp)	1. terugplaatsing 2. overplaatsing (ander pleeggezin) 3. residentieel (gezinshuis is dit ook!) 4. crisisplaatsing 5. anders 8. n.v.t. 9. onbekend
LET OP; Keuzeopties bij soort voorziening 2^e tot 5^e uhp zijn anders!!!	
Soort voorziening 2 ^e tot 5 ^e uhp (voorzienuhp2-voorzienuhp5)	1. bestandspleeggezin 2. netwerkpleeggezin 3. therapeutisch pleeggezin 4. gezinshuis 5. residentieel 6. verblijf elders (oa. familie/vrienden) 7. anders 8. pleeggezin waar het kind verblijf voor terugplaatsing.

	88. n.v.t. 99. onbekend
Etc. tot 5 ^e uithuisplaatsing!!!	
Datum 1 ^e plaatsing dossieronderzoek <i>(De eerste uithuisplaatsing tussen 2005-2009. Dit hoeft dus niet perse dezelfde uithuisplaatsing te zijn als die je bij 1^e uhp hebt ingevuld, wanneer deze bijvoorbeeld voor 2005 was).</i>	dd.mm.jjjj
Totaal aantal uithuisplaatsingen (totaaluhp)	1. 1 2. 2 3. 3 4. 4 5. 5 6. >5 9. Onbekend

2. Criteria voor eerste reguliere pleeggezinplaatsing in dossieronderzoek

(vanaf 2005) *(Crisisplaatsing < 4 weken)*

-De eerste pleeggezinplaatsing is mogelijk ook de huidige plaatsing.

Is perspectief van plaatsing bij aanvang duidelijk? (perspectief1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Welk perspectief? (perspectief2)	1. crisis 2. tijdelijk (kortdurend) 3. permanent (langdurend) 4. anders: 8. n.v.t. 9. onbekend
Wat is bekend over ontwikkeling van het kind bij plaatsing? - lichamelijk (lichamelijk1) - motorisch (motorisch1) - taal (taal1) - cognitief (cognitief1) - sociaal functioneren (sociaal1) - emotioneel (emotioneel1)	1. achterstand/niet-leeftijdsadequaat 2. leeftijdsadequaat 3. vermoedens achterstand/ zorgen 9. onbekend
Wat is bekend over ontwikkeling van het	1. problematisch; stoornis vastgesteld (DSM IV; Reactieve hechtingsstoornis).

kind bij plaatsing? - Gehechtheidsontwikkeling	2. problematisch; problemen vastgesteld/geen stoornis. 3. zorgen; geen daadwerkelijke problemen vastgesteld. 4. adequaat; geen zorgen. 8. n.v.t. 9. onbekend.
- Is er sprake van een lichamelijke/geestelijke handicap? (lichgeest1)	0. nee 1. ja 2. twijfels 9. onbekend
Vader eens met plaatsing? (vadereens) <i>(n.v.t.: vader is overleden of onbekend)</i>	0. nee 1. ja 2. twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Moeder eens met plaatsing? (moedereens) <i>(n.v.t.: moeder is overleden of onbekend)</i>	0. nee 1. ja 2. twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend

3. Gegevens pleeggezin bij de eerste plaatsing in dossieronderzoek¹²

Soort pleeggezin zoals vermeld in het dossier (soortpleeggezin) <i>(plus specificaties van verblijf)</i>	1. crisis 2. tijdelijk (kortdurend) 3. permanent (langdurend) 4. therapeutisch (alleen langdurend) 4. anders: 8. n.v.t. 9. onbekend
Netwerk of bestandsplaatsing? (netwerkbestand)	0. bestand 1. grootouders 2. familie 3. vrienden/ netwerk 4. anders 9. onbekend
Geboortedatum pleegvader (gebdatpleegv)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Geboortedatum pleegmoeder (gebdatpleegm)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend

¹² Geen crisisplaatsing

Aantal eigen kinderen pleegouders (aanteigkdpl)	aantal/nvt/onbekend
Aantal pleegkinderen (aantplkdtot)	aantal/nvt/onbekend
BEZOEKREGELING	
Huidige bezoekenregeling cq. laatste bezoekenregeling tijdens eerste plaatsing na 2005 vader? (bzrvader)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Hoe vaak hebben kind en vader contact? (bzrvaderfreq)	1. vaker dan 1 keer per week. 2. 1 keer per week 3. 1 keer per 2 weken 4. 1 keer per 3 weken 5. 1 keer per maand 6. 1 keer per 2 maanden 7. 1 keer per 3 maanden (4 keer per jaar) 8. 1 keer per half jaar 9. 1 keer per jaar 10. minder dan 1 keer per jaar. 88. n.v.t. 99. onbekend
Soort contact vader (bzrvadersoort)	1. telefonisch 2. fysiek bij pleegouders 3. fysiek bij de ouder 4. fysiek op neutraal terrein 5. anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Begeleid contact vader (bzrvaderbegel)	0. nee 1. ja 2. wisselend 8. nvt. 9. onbekend
Veranderingen in bezoekenregeling vader? (bzrvaderverand)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Aantal veranderingen (bzrvaderaantalv)	1. 1 verandering 2. 2 veranderingen 3. 3 veranderingen 4. 4 veranderingen 5. 5 veranderingen 6. meer dan 5 veranderingen 8. n.v.t.

	9. onbekend
Datum <u>laatste</u> verandering (bzrvaderddver1)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Soort <u>laatste</u> verandering in bezoeksregeling vader? (bzrvadersoortver1)	1. frequentie; verlaagd 2. frequentie; verhoogd 3. soort; van telefonisch naar fysiek 4. soort; van fysiek naar telefonisch 5. soort; van fysiek pleegouders naar neutraal terrein 6. soort; van fysiek pleegouders naar fysiek bij de ouder 7. soort; van fysiek pleegouders naar anders 8. soort; van fysiek bij de ouder naar neutraal terrein. 9. soort; van fysiek bij de ouder naar fysiek bij pleegouders 10. soort; van fysiek bij de ouder naar anders 11. soort; van neutraal terrein naar fysiek bij pleegouders. 12. soort; van neutraal terrein naar fysiek bij de ouder 13. soort; van neutraal terrein naar anders. 14. begeleiding; van begeleid naar onbegeleid. 15. begeleiding; van onbegeleid naar begeleid. 16. anders 88. n.v.t. 99. onbekend.
Bezoeksregeling moeder (bzrmoeder) (n.v.t.: moeder is overleden of onbekend)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Frequentie contact moeder (bzrmoederfreq)	1. vaker dan 1 keer per week. 2. 1 keer per week 3. 1 keer per 2 weken 4. 1 keer per 3 weken 5. 1 keer per maand 6. 1 keer per 2 maanden 7. 1 keer per 3 maanden (4 keer per jaar) 8. 1 keer per half jaar 9. 1 keer per jaar 10. minder dan 1 keer per jaar. 88. n.v.t. 99. onbekend
Soort contact moeder (bzrmoedersoort)	1. telefonisch 2. fysiek bij pleegouders 3. fysiek bij de ouder

	4. fysiek op neutraal terrein 5. anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Begeleid contact moeder (bzrmoederbegel)	0. nee 1. ja 2. wisselend 8. nvt. 9. onbekend
Veranderingen in bezoekenregeling moeder? (bzrmoederverand)	0. nee 1. ja 8. nvt. 9. onbekend
Aantal veranderingen (bzrmoederaantalv)	1. 1 verandering 2. 2 veranderingen 3. 3 veranderingen 4. 4 veranderingen 5. 5 veranderingen 6. meer dan 5 veranderingen 8. n.v.t. 9. onbekend
Datum <u>laatste</u> verandering (bzrmoederddver1)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Soort <u>laatste</u> verandering in bezoekenregeling moeder? (bzrmoedersoortver1)	1. frequentie; verlaagd 2. frequentie; verhoogd 3. soort; van telefonisch naar fysiek 4. soort; van fysiek naar telefonisch 5. soort; van fysiek pleegouders naar neutraal terrein 6. soort; van fysiek pleegouders naar fysiek bij de ouder 7. soort; van fysiek pleegouders naar anders 8. soort; van fysiek bij de ouder naar neutraal terrein. 9. soort; van fysiek bij de ouder naar fysiek bij pleegouders 10. soort; van fysiek bij de ouder naar anders 11. soort; van neutraal terrein naar fysiek bij pleegouders. 12. soort; van neutraal terrein naar fysiek bij de ouder 13. soort; van neutraal terrein naar anders. 14. begeleiding; van begeleid naar onbegeleid. 15. begeleiding; van onbegeleid naar begeleid. 16. anders 88. n.v.t.

	99. onbekend.
Is er contact met opa/oma vz? (bzropavz)	0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er contact met opa/oma mz? (bzropamz)	0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er contact met oom(s)/tante(s) vz. (bzroomvz)	0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er contact met oom(s)/tante(s) mz. (bzroommz)	0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er contact met (half)broertje(s)/zusje(s) (bzrbrus)	0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er contact met anderen (buren, kennissen etc.) (bzrander)	0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend
HULPVERLENING IN PLEEGGEZIN	
Is er hulpverlening ingezet in het pleeggezin, ter ondersteuning van het pleegkind (gedurende de pleeggezinplaatsing)? (hvlpleegkind)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Welke hulpverlening?	

Video Hometraining (hvlpleegkind1)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Speltherapie (hvlpleegkind2)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Psycholoog/ individuele gesprekken (hvlpleegkind3)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Logopedie (hvlpleegkind4)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Fysiotherapie (hvlpleegkind5)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Vaardigheids-/ motorische training (hvlpleegkind6)	0. nee 1. ja 9. onbekend
MKD/ Boddaertplaatsing (hvlpleegkind7)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Logeerhuis (hvlpleegkind8)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Weekend-/ vakantiepleegzorg (hvlpleegkind9)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Andere hulpverlening (hvlpleegkind10)	0. nee 1. ja 9. onbekend
ONTWIKKELING KIND IN PLEEGGEZIN	
Wat is bekend over de ontwikkeling van het kind tijdens het verblijf in pleeggezin (Ga uit van de eerste plaatsing!!!) - lichamenlijk (lichamelijk2) - motorisch (motorisch2) - taal (taal2) - cognitief (cognitief2) - sociaal functioneren (sociaal2) - emotioneel (emotioneel2)	1. achterstand/niet-leeftijdsadequaat 2. achterstand, maar beter dan begin plaatsing. 3. leeftijdsadequaat 4. vermoedens achterstand/zorgen 8. n.v.t. 9. onbekend
Wat is bekend over ontwikkeling van het	1. problematisch; stoornis vastgesteld

kind bij plaatsing? - Gehechtheidsontwikkeling ²	(DSM IV; Reactieve hechtingsstoornis). 2. problematisch; problemen vastgesteld/geen stoornis. 3. zorgen; geen daadwerkelijke problemen vastgesteld. 4. adequaat; geen zorgen. 8. n.v.t. 9. onbekend.
- Is er sprake van een lichamelijke/geestelijke handicap? (lichgeest ²)	0. nee 1. ja 2. twijfels 9. onbekend
Hoe is de relatie met de pleegouders (relatiekindplouder)	1. slecht 2. gemiddeld 3. goed 4. wisselend. 9. onbekend
Hoe is de relatie met (eventuele) pleegbroers/zussen? (relatiekindplbroer)	1. slecht 2. gemiddeld 3. goed 4. wisselend. 9. onbekend
Is het perspectief van de plaatsing gedurende het verblijf veranderd? (perspectiefverand)	0. nee 1. ja, naar perspectief biedend 2. ja, naar perspectief zoekend 3. ja, terugplaatsing 4. anders 9. onbekend

4. Criteria voor beëindiging van de eerste plaatsing t.t.v.h. dossieronderzoek

(Niet invullen wanneer het kind nog steeds in hetzelfde pleeggezin verblijft)

Datum beëindiging pleeggezinplaatsing c.q. 1 ^e terug-/ overplaatsing (eindeplgezinpl)	dd.mm.jjjj
Is kind overgeplaatst? Zo ja, waarheen? (overpl1 t/m overpl7) <i>In spss is ruimte voor maximaal 7 overplaatsingen + de reden + waar naar toe + de datum.</i>	0. nee 1. ja naar bestandspleeggezin 2. ja naar netwerkpleeggezin 3. ja naar therapeutisch pleeggezin 4. ja naar leefgroep/ internaat 5. ja naar gezinshuis 6. ja naar begeleid wonen 7. ja naar (een van beide) ouders 8. ja, anders namelijk...

	9. onbekend
Datum overplaatsing (vanaf 2 ^e overplaatsing; datum2eoverpl t/m datum7eoverpl)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Wat is de reden voor de overplaatsing? (redenoverpl1 t/m redenoverpl7).	1. van perspectief zoekend (kortdurend naar biedend (langdurend) 2. pleegouders vonden het een te zware last. 3. kind onhandelbaar in pleeggezin. 4. pleeggezin niet als adequaat beschouwd. 5. ernstige problematiek kind (en daarom een therapeutisch pleeggezin). 6. ernstige problematiek kind (en daarom een ander vorm van hulp/geen pleeggezin meer). 7. gezinsvoogd vindt pleeggezin niet adequaat 8. problemen met ouders 9. pleegzorgaanbieder vindt pleeggezin niet adequaat. 10. Kinderrechter vindt overplaatsing gerechtvaardigd. 11. anders. 88. n.v.t. 99. onbekend.
Totaal aantal overplaatsingen (aantaloverpl)	aantal
Reden/aanleiding tot thuisplaatsing?	
Is kind teruggeplaatst? Zo ja, naar wie? (terugplnaar1) <i>Het uitgangspunt is de eerste terugplaatsing!</i>	0. nee 1. ja, naar moeder 2. ja, naar vader 3. ja, naar beide ouders 8. n.v.t. 9. onbekend
Pedagogische vaardigheden moeder zijn vergroot. (reden1thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Pedagogische vaardigheden vader zijn vergroot. (reden2thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Het misbruik/mishandeling is gestopt (reden3thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t.

	9. onbekend
Relatietherapie ivm huiselijk geweld (reden4thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Beëindigen relatie ivm huiselijk geweld/ geweldpleger is vertrokken uit de ouderlijke woning. (reden5thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Hulpverlening voor verslavingsproblematiek moeder. (reden6thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Hulpverlening voor verslavingsproblematiek vader. (reden7thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Hulpverlening voor psychische/psychiatrische problematiek moeder. (reden8thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Hulpverlening voor psychische/psychiatrische problematiek vader. (reden9thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Moeder is ontslagen uit psychiatrische kliniek (reden10thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Vader is ontslagen uit psychiatrische kliniek (reden11thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Moeder is uit de gevangenis (reden12thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend

Vader is uit de gevangenis (reden13thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Gezinsopname met moeder (reden14thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Gezinsopname met vader (reden15thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Andere reden (reden16thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t.

5. Terugplaatsing

Heeft de Raad voor de Kinderbescherming de terugplaatsing getoetst? (akkoordRVDK1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Datum van melding terugplaatsing aan de RVDK door BJZ. (meldingRVDK)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Wanneer heeft de Raad voor de Kinderbescherming de terugplaatsing getoetst? (akkoordRVDK2)	1. 10 weken of meer voorafgaand aan de thuisplaatsing 2. tussen 9-6 weken voorafgaand aan de thuisplaatsing 3. tussen 5-2 weken voorafgaand aan de thuisplaatsing 4. minder dan 2 weken voorafgaand aan de thuisplaatsing. 5. nadat het kind al thuisgeplaatst was. 8. n.v.t. 9. onbekend.
Was de Raad voor de Kinderbescherming akkoord met de terugplaatsing? (akkoordRVDK3)	0. nee 1. ja; met twijfels 2. ja; zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er een verklaring(brief) van de Raad aanwezig in het dossier?	0. nee 1. ja 8. n.v.t.

(verklraad)	9. onbekend
Datum verklaring(brief) van de Raad. (datumverkl)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Is er een rapport van de Raad aanwezig mbt. het toetsen van de terugplaatsing? (rapraad)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Datum rapport van de Raad mbt. terugplaatsing. (datumrap)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Heeft de Raad onderzoek gedaan in de thuisituatie (ondzthuis)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Heeft de Raad observaties gedaan bij ouder- kind? (ondzobsok)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Heeft de Raad onderzoek gedaan in de pleegsituatie? (ondzpleegsit)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Heeft de Raad observaties gedaan bij pleegouder-kind? (ondzobsplik)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Wordt de mening van de pleegouders gemeld (meningpleegoud)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Heeft BJZ schriftelijk de pleegouders op de hoogte gesteld? (hoogteplBJZ)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Datum brief aan pleegouders (datumhoogteplBJZ)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Staat er vermeld dat pleegouders bezwaar kunnen aantekenen? (bezwaarBJZ)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Wie heeft de thuisplaatsing geïnitieerd (Bjz of Rechtbank dmv. het niet verlenen van een	1. Bureau Jeugdzorg 2. Rechtbank

verlenging van de machtiging uithuisplaatsing). (initiatiehuispl1)	3. anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Waren alle betrokkenen akkoord? (akkoordthuispl)	0. nee 1. ja 2. gedeeltelijk 8. n.v.t. 9. onbekend
Was moeder akkoord? (akkoord1)	0. nee 1. ja, met twijfels 2. ja, zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Was vader akkoord? (akkoord2)	0. nee 1. ja, met twijfels 2. ja, zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Was het pleeggezin akkoord? (akkoord3)	0. nee 1. ja, met twijfels 2. ja, zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Was pleegzorg akkoord? (akkoord4)	0. nee 1. ja, met twijfels 2. ja, zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Was Bureau Jeugdzorg akkoord? (akkoord5)	0. nee 1. ja, met twijfels 2. ja, zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Was er vooraf sprake van twijfel over de thuisplaatsing bij Bjz? (twijfelBJZ)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er een risicotaxatieformulier ingevuld? (risicotax)	0. nee 1. ja; voorafgaand 2. ja; achteraf 8. n.v.t. 9. onbekend
Ligt er een onafhankelijke onderzoek	0. nee

(beslissingsdiagnostiek) ten grondslag aan de beslissing tot thuisplaatsing (Ambulatorium)? (onafhthuispl)	1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Heeft Bureau Jeugdzorg het advies uit het onderzoek overgenomen? (adviesonafh)	0. nee 1. ja 2. gedeeltelijk 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er hulpverlening ingezet in het gezin van oorsprong, gedurende de pleeggezinplaatsing gericht op thuisplaatsing? (hvlvoorthuispl)	0. nee 1. ja, voorafgaand aan thuisplaatsingstraject 2. ja, tijdens thuisplaatsingstraject 8. n.v.t. 9. onbekend
Op welk moment? (momenthvlthuispl)	1. meer dan 6 maanden voorafgaand aan de thuisplaatsing. 2. tussen 6 en 3 maanden voorafgaand aan de thuisplaatsing. 3. tussen 3 en 1 maanden voorafgaand aan de thuisplaatsing. 4.. korter dan 1 maand voorafgaand aan de thuisplaatsing. 8. n.v.t. 9. onbekend
Welke hulpverlening?	
Praktische pedagogische thuishulp (PPT, gezinszorg, e.,d.) (hvlthuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Intensieve gezinsbegeleiding (intensief ambulant, Stabiel, VIG-coach CJG) (hvlthuispl2)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Video Hometraining (hvlthuispl3)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Begeleiding van de bezoekenregeling (hvlthuispl4)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
(Relatie-)therapie (hvlthuispl5)	0. nee 1. ja 8. n.v.t.

	9. onbekend
Schuldhulpverlening (hvlthuispl6)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Algemeen maatschappelijk werk (hvlthuispl7)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Andere hulpverlening (hvlthuispl8)	0. nee 1. ja
HULPVERLENING NA THUISPLAATSING	
Is er hulpverlening ingezet na thuisplaatsing? (hulpthuis)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Hoeveel maanden hulp? (duurthuis1)	1. korter dan 1 maand 2. 1 tot 3 maanden 3. 3 tot 6 maanden 4. 6 tot 9 maanden 5. 9 tot 12 maanden 6. langer dan 12 maanden 8. n.v.t. 9. onbekend
Welk soort hulp is ingezet? (soorthulp1) <i>Vermeld de drie belangrijkste soorten hulpverlening die zijn ingezet.</i>	1. ppt 2. intensief ambulant 3. VHT 4. relatietherapie 5. blijf van mijn lijf 6. MEE 7. schuldhulpverlening 8. amw 9. logeerhuis 10. speltherapie 11. logopedie 12. vaardigheidstraining 13. therapie voor moeder 14. therapie voor vader 15. combinatie van meer soorten 88. n.v.t. 99. onbekend
Hoeveel maanden hulp? (duurthuis2)	1. korter dan 1 maand 2. 1 tot 3 maanden 3. 3 tot 6 maanden 4. 6 tot 9 maanden

	5. 9 tot 12 maanden 6. langer dan 12 maanden 8. n.v.t. 9. onbekend
Welk soort hulp is ingezet? (soorthulp2)	1. ppt 2. intensief ambulant 3. VHT 4. relatietherapie 5. blijf van mijn lijf 6. MEE 7. schuldhulpverlening 8. amw 9. logeerhuis 10. speltherapie 11. logopedie 12. vaardigheidstraining 13. therapie voor moeder 14. therapie voor vader 15. combinatie van meer soorten 88. n.v.t. 99. onbekend
Hoeveel maanden hulp? (duurthuis3)	1. korter dan 1 maand 2. 1 tot 3 maanden 3. 3 tot 6 maanden 4. 6 tot 9 maanden 5. 9 tot 12 maanden 6. langer dan 12 maanden 8. n.v.t. 9. onbekend
Welk soort hulp is ingezet? (soorthulp3)	1. ppt 2. intensief ambulant 3. VHT 4. relatietherapie 5. blijf van mijn lijf 6. MEE 7. schuldhulpverlening 8. amw 9. logeerhuis 10. speltherapie 11. logopedie 12. vaardigheidstraining 13. therapie voor moeder 14. therapie voor vader 15. combinatie van meer soorten 88. n.v.t. 99. onbekend

6. Relatie gezinsvoogd

Hoe vaak is er contact met de gezinsvoogd? (gvcontactfreq)	1. vaker dan 1 keer per week. 2. 1 keer per week 3. 1 keer per 2 weken 4. 1 keer per 3 weken 5. 1 keer per maand. 6. 1 keer per 2 maanden 7. 1 keer per 3 maanden (4 keer per jaar) 8. 1 keer per half jaar 9. 1 keer per jaar 10. minder dan 1 keer per jaar. 88. n.v.t. 99. onbekend
Hoe lang bestaat de relatie met huidige gezinsvoogd? (gvduurrelatie)	1. 2 jaar of langer 2. tussen 1 en 2 jaar 3. tussen 9 maanden en 1 jaar 4. tussen 6 en 9 maanden 5. tussen 3 en 6 maanden 6. korter dan 3 maanden 9. onbekend
Hebben zich wisselingen van de gezinsvoogd voorgedaan + frequentie? (gvwisseling)	0. nee 1. ja; 1 keer 2. ja; 2 keer 3. ja; 3 keer 4. ja; 4 keer 5. ja; 5 of meer keer 9. onbekend
Reden wisseling? (gvredenwisseling, 1 t/m 5)	1. op verzoek van ouders 2. op verzoek van het kind 3. op verzoek van pleegouders 4. Op verzoek van gezinsvoogd/Bjz 5. andere baan gezinsvoogd 6. zwangerschap gezinsvoogd 7. ziekte gezinsvoogd. 8. Andere maatregel (ots-voogdij) 9. Anders 88. n.v.t. 99. onbekend

Bijlage II: Extra analyses ‘verschil in totaal aantal uithuisplaatsingen’

Two-way anova: verschil tussen jongens en meisjes voor het gemiddelde aantal uithuisplaatsingen.

Afhankelijke variabele: ‘aantal uithuisplaatsingen’

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	1,170 ^a	3	,390	1,889	,144
Intercept	51,527	1	51,527	249,647	,000
naarwierteruggeplaatst	,496	1	,496	2,402	,128
sexe	,310	1	,310	1,503	,226
naarwierteruggeplaatst * sexe	,001	1	,001	,005	,945
Error	9,907	48	,206		
Total	100,000	52			
Corrected Total	11,077	51			

a. R Squared = ,106 (Adjusted R Squared = ,050)

Two-way anova: verschil tussen kortdurende & langdurige pleeggezinplaatsingen voor het gemiddelde aantal uithuisplaatsingen.

Afhankelijke variabele: ‘aantal uithuisplaatsingen’

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	,896 ^a	3	,299	1,360	,267
Intercept	43,949	1	43,949	200,180	,000
naarwierteruggeplaatst	,345	1	,345	1,572	,216
duuruhpcat2	,242	1	,242	1,100	,300
naarwierteruggeplaatst * duuruhpcat2	,138	1	,138	,629	,432
Error	9,880	45	,220		
Total	97,000	49			
Corrected Total	10,776	48			

a. R Squared = ,083 (Adjusted R Squared = ,022)

Two-way anova: verschil tussen baby's, peuter-/kleuterleeftijd & basisschool kinderen voor het gemiddelde aantal uithuisplaatsingen.

Type III Sum of					
Source	Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	,965 ^a	3	,322	1,526	,220
Intercept	19,185	1	19,185	91,064	,000
naarwieteruggeplaatst	,318	1	,318	1,509	,225
leeftijdkindgroepen	,043	1	,043	,206	,652
naarwieteruggeplaatst * leeftijdkindgroepen	,002	1	,002	,009	,927
Error	10,112	48	,211		
Total	100,000	52			
Corrected Total	11,077	51			

a. R Squared = ,087 (Adjusted R Squared = ,030)

Bijlage III: Toetsen geschiktheid model logistische regressieanalyse.

Om de geschiktheid van het model te bepalen wordt er allereerst gekeken naar de Omnibus Tests of Model Coëfficiënt. Deze test geeft een indicatie hoe goed het model werkt met geen enkele van de onafhankelijke variabelen in het model verwerkt. Wanneer er sprake is van een zo hoog mogelijk significant effect is het model geschikt (Pallant, 2010). Uit de resultaten blijkt dat er sprake is van een hoog significant effect, $\chi^2(5, N = 31) = 17.86, p < .003$ (tabel 7). Dit wil zeggen dat het model redelijk geschikt is.

Tabel 7.

Omnibus Tests of Model Coëfficiënt.

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	17,859	5	,003
	Block	17,859	5	,003
	Model	17,859	5	,003

Vervolgens wordt er middels de Hosmer and Lemeshow Test gekeken of het model ook de moeite waard is. Of met andere woorden wat de verklarende waarde van het model is. Wanneer er sprake is van een zo hoog mogelijk niet significant effect betekent dit juist dat het model een goede verklarende waarde heeft. Een model met significantieniveau lager dan .05 wordt gezien als een model met een slechte verklarende waarde (Pallant, 2010). Uit de resultaten blijkt dat geen sprake is van een significant effect, $\chi^2(6, N = 31) = 1.14, p < .98$ (tabel 8). Dit betekent dat het model een goede verklarende waarde zou moeten zijn.

Tabel 8.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	1,135	6	,980

Ook de Model Summary geeft informatie over de geschiktheid van het model. Zowel de Cox & Snell R Square als de Nagelkerke R Square geven een indicatie over de mate van

verklarende waarde van het model (Pallant, 2010). Uit de resultaten blijkt dat dit model een verklarende waarde heeft van tussen de 46% en de 66% (tabel 9). Uit de resultaten van de tot dusver uitgevoerde testen kan de algemene conclusie getrokken worden dat het model een goede verklarende waarde heeft.

Tabel 9.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R	Nagelkerke R
		Square	Square
1	16,303 ^a	,460	,664

a. Estimation terminated at iteration number 20 because maximum iterations has been reached. Final solution cannot be found.

Vervolgens wordt er gekeken naar de Classification Table. Deze zegt iets over hoe goed het model in staat is om de juiste categorie te voorspellen (Pallant, 2010). Uit de resultaten blijkt dat de mate waarin dit model de juiste categorie voorspelt toegenomen is ten op zichte van de Classificatie Table in Block 0. Het blijkt dat we met dit model in 75% van de gevallen het voorkomen van een herhaalde uithuisplaatsing correct kunnen voorspellen. Daarnaast kunnen we in 90% van de gevallen het niet voorkomen van een herhaalde uithuisplaatsing correct voorspellen (tabel 10).

Tabel 10.

Classification Tabel.

		Predicted		
		Is het kind opnieuw uit huis geplaatst na thuisplaatsing na de 1e pleeggezinplaatsing?		
		nee	ja	Percentage Correct
Observed				
Step 1	Is het kind opnieuw uit huis geplaatst na thuisplaatsing na de 1e pleeggezinplaatsing?	nee	ja	90,5
		19	2	
		2	6	75,0
Overall Percentage				86,2

a. The cut value is ,500